

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Māhālal. Gandhi—1918-1956.

No. 8—Vol. LIX.

Friday, 3rd March, 1961

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR CENTS

The Old Story Retold In Parliament

ALL INDIANS ARE RICH: RIDE IN EXPENSIVE CARS

NATIONALIST politicians speaking in Parliament recently painted the picture that all Indians were rich shop-keepers who drove around in expensive cars. The Minister of the Interior, Senator De Klerk went to the extent of telling the Indian people to concentrate less on commerce and more on other occupations. He did not specify what occupations but must, no doubt, have had in mind unskilled and agricultural labour. Commenting on the Minister's statements, Stanley Uys, the Parliamentary Correspondent of "The Sunday Times", said: "This is the old story: That all Indians are rich shop-keepers who drive around in expensive cars."

The Correspondent went on to say:

The 1951 census disclosed that the average income of Indians in Natal was R238 (119), a year and that 75 per cent. earned R378 (£189) or less a year

An expert calculated that the Indian working population in Natal in 1952 was employed as follows:

Agriculture	14,000
Commerce	15,000
Industry	22,500
Mining	600
Municipal workers	2,250
Professional	
(and semi-)	500
Public service	2,500
Transport	3,000
Casuals, unemployed	10,000
	70,350

Only 15,000 of the 70,000 therefore were engaged in commerce, and of the 15,000 only 4,500 were owners (3,750 businesses) while 7,500 were assistants, 600 were assistants in White firms and 2,400 were hawkers and pedlars.

Mr. C. A. Loods, who made these calculations, commented: "To the casual onlooker the obvious wealth of some Indian traders with well-established premises and first-class fittings and stock is apt to give a wrong idea.

"The other side of the picture shows many small back-street traders whose turnover is probably very low."

In 1940 (recent figures are not available) the average income of Indian traders was estimated at R634 (£317) a year.

In case anyone thinks the 14,000 Indians engaged in agriculture were all rich landowners,

it should be pointed out that only 1,400 were sugar planters themselves and the majority of those 1,400 had a net income of 400 (£200) a year.

As for the market gardeners, their holdings are generally small and the majority supplement their incomes by cash earnings in industrial employment.

These figures contradict the popular view that most Indians are wealthy merchants

In the Transvaal the Indian communities, particularly in the rural towns, are more dependent

on commerce for their livelihood (the majority of Indians, of course, live in Natal) but inexorably as trading licences fall away with deaths and insolvencies, the capacity of the merchant class to support a portion of the Indian community is diminishing.

This attrition of the Indian community is intended to reduce the Indian to the level of a manual worker. This is his destiny in apartheid South Africa.

When the Government advises Indians to enter other occupa-

(Continued on page 63)

New Metres For Hindi Air Service

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI.—In the interests of better reception of their Hindi service from 8.45 p.m. to 9.45 p.m. External Services of All India Radio have introduced new frequencies and metres. This Service will now go on the air on 9680 Kc/s (30.99 metres), 11710 Kc/s (25.62 metres) and 21725 Kc/s (13.81 metres).

Bursaries Given

THE Board of Trustees of the Hajee Suliman Ebrahim Charitable Trust has awarded Bursaries for the 1961 Academic Year to the following Students viz:—

1. Mr. S. R. Kalideen 5th Year Medicine at the Wits University;
2. Mr. Yunos Sarvan 5th Year Medicine at the Wits University;
3. Mr. Ebrahim Soni 5th Year Medicine at the Wits University;
4. Mr. R. Ramjas 4th Year Medicine at the Wits University;
5. Mr. Goolam A. Moonda 4th Year Medicine at the M.J. Medical College, Ahmedabad, India;
6. Y. A. Chenia 3rd Year Medicine at the Wentworth Medical School, Durban;
7. Mr. Essop M. Ebrahim 3rd Year Medicine at the Wits University;
8. Mr. A. H. E. G. Jeena 3rd Year Medicine at the Wits University;
9. Mr. Goolam M. Moosa 1st Year Medicine at the Wits University;
10. Miss S. I. Carruthers 1st Year Physiotherapy at the Pretoria University;
11. Mr. M. A. S. Essop Moola 3rd Year Theology at the Ashrafia College, Rander, India;
12. Mr. Mabomed Iqbal Further Education at Bangalore, India.

The Bursaries will be automatically renewed for the duration of the course each year provided satisfactory progress is maintained.

The bursaries cover university fees, books and instruments,

BURSARIES FOR STUDY IN ITALY

ONGE again the Italian Government is offering a number of bursaries of 60,000 Lire (£34-0-0) per month to South African citizens between the ages of 22 and 35, who wish to study at Italian Universities and institutes of Higher Learning.

Each bursary lasts eight months and is open to all suitably qualified South African scholars or established scientists and artists.

In addition to the monthly grant, all tuition fees will be refunded, and there will be a 75 per cent. reduction on travelling expenses to and from Italy if Italian liners are used.

The Italian academic year starts in November and all applications must be sent, by or before May 15th, 1961, to the Italian Consul in Cape Town, for the Cape Province and South West Africa, to the Italian Consul in Durban, for the Province of Natal, and to the Italian Consul in Johannesburg for the Transvaal and the Orange Free State, from whom application forms and further particulars can be obtained.

In addition a number of grants will be offered during 1961 to suitably qualified persons who wish to spend from one to three months in Italy studying Italian, literature and culture at an Italian University, or at an approved Institution such as the University for Foreigners at Perugia or the schools of the Societa Dante Alighieri. Such grants will also be available for those who wish to take short courses in Music at an approved centre of musical study in Italy

The amount of these grants will also be 60,000 Lire (£34) a month. Further particulars can be obtained from the Italian Consuls in Cape Town, Durban and Johannesburg. Applications must be sent in on or before April 20th, 1961.

Indian Opinion

Private Bag, Durban.
Telephone: Mount Edgecombe 30.
Telegram and Cable: "GANDHI."

FRIDAY, 3RD MARCH, 1961

South Africa And The Commonwealth

WHEN speculation was rife after the republican referendum last October we pointed out in these columns that the final decision whether South Africa would be permitted to remain in the Commonwealth or not would rest more on economic considerations than on principles and equity. We said at the time that the immense investments made by Britishers in South African industries would compel the British Government to impress upon the Afro-Asian members of the Commonwealth to allow South Africa to remain in the Commonwealth. And, we further pointed out that, in view of the economic ramifications of Britain in the Afro-Asian Commonwealth countries, the latter would themselves find it difficult not to agree. In view of all these it was, we said, quite certain that South Africa, in spite of her vigorous racialism, would be permitted to remain in the Commonwealth. And as the Commonwealth Conference draws near there is strong British official opinion for the retention of South Africa in the Commonwealth and even the Afro-Asian countries seem to indicate, by their refusal to commit themselves either way in advance, that they may not object to Verwoerd's racial republic remaining in the Commonwealth. The most important reason being advanced for this by British opinion is that the interests of the non-European people would be served better if South Africa were permitted to remain in the Commonwealth. It is claimed that the non-European people will suffer even greater hardship and repression if South Africa were driven out of the Commonwealth and that the Commonwealth would not be able to help the non-Europeans in any way.

Whatever the reasons are which impel Britain and other Commonwealth countries to take this line of reasoning let this be quite clear: The non-Europeans have suffered and are suffering now while South Africa is in the Commonwealth hardships and repression against which official Britain has not been able to do anything. The non-Europeans are quite satisfied that they cannot be made to suffer any more should South Africa be driven out of the Commonwealth. There are no indications whatsoever that the lot of the non-Europeans will improve with South Africa's continued membership of the Commonwealth. The South African Prime Minister has made it perfectly clear that he is not going to the Commonwealth as a suppliant. He is quite defiant. He has made it patent that he will not humble himself in order to retain South Africa's continued membership. If the Commonwealth is not prepared to have him on his own terms then he is quite prepared to leave the Commonwealth. And yet we have official British opinion sorely

(Continued in next Column)

A Vision Of Religion In The New Age

FRANCIS MERCHANT
In "Fellowship In Prayer"

GOD has spoken to man in many ways.

In human speech he has addressed humanity through the great teachers—the Buddha, the Christ, Krishna, Shankaracharya. The accents of his voice sound forth in the prophets, the teachers, the dreamers the philosophers.

To the artist he has appeared in the varied forms of nature—the outer sheath of an inner Beauty.

To the mathematician he has manifested himself in numbers and symbols.

To the scientist he has made himself known by the laws that govern the cosmos.

To the musician he has revealed himself in the solemn wonder of tone.

To the mystic he has flamed forth as a splendor hidden in the recesses of the soul.

Thus the vision of God has already come to many, and the sound of his voice has echoed and re-echoed across the planet.

Interpreted in this fashion, religion expands to include every upward thrust of human energy towards the source of Light, Love and Power.

This vision has unfolded sequentially through the ages.

Each messenger has helped build the great Temple that is large enough to contain the entire human race. Each has built in his own fashion: one erecting a spire; another, an arch; a third, a mighty dome.

That structure exists because of the struggles, strivings, sacrifices, and aspirations of great souls in all parts of the world. The temple of humanity stands. It is but necessary for the human race to perceive it; for it bears the stars in its vault, the sun as a focal point of light, the earth as its foundation.

The revelations of the past have given man a glimpse of the radiance that it is called God, a dawning understanding of the Intention that majestically whirls the planets in their courses. Not by opposing all previous realizations is that insight reached, but rather by setting them together in a single synthetic mosaic.

The rivers of past revelations all flow into a central stream.

The coming world religion should gather up the precious tides of spiritual endeavour in one great onward sweep. Thus will the flowing waters of the past

(Continued on page 63)

(Continued from previous column)

exercised about the welfare of the non-European people in a South African Republic outside the Commonwealth. If anything this state of affairs reminds one of the remarkable physical phenomenon—the tail wagging the dog. As far as the non-European people are concerned, they are quite satisfied that Britain and the other Commonwealth countries will not be able to move Verwoerd even one iota from his racial path if he continues to remain in the Commonwealth. On the other hand if South Africa were to be isolated and made to lose all those economic preferences which she enjoys in the Commonwealth it is more than likely that economics will succeed where principles fail. All politics—municipal and international—are economics, and inasmuch as economics is the real reason behind the view that South Africa should be permitted to remain in the Commonwealth so economics can also in the long run force South Africa to follow a saner path in racial affairs. In the circumstances the non-European people would like to be told candidly that it is not so much concern for them as much as it is concern for the pockets of British and other investors in South Africa that the Union should be permitted to stay on in the Commonwealth.

S.A. ENGLISH POLITICIAN ASKS FOR SUSPENSION OF S.A. REPUBLIC

THE Commonwealth Prime Ministers have been warned in a memorandum circulated to 30 Commonwealth newspapers and Parliamentarians by Colonel A. C. Martin, leader of the Union Federal Party (Natal), that if they admitted Dr. Verwoerd's republic to the Commonwealth they would be condoning his actions and encouraging the "embarrassing consequences" that would follow swiftly.

By suspending South Africa, however, he said, they could help prepare the way for a reasonable settlement of South Africa's problems and help safeguard the fundamental human rights and privileges of all the 16,000,000 people living in South Africa.

In his memorandum, Colonel Martin said: "In 1948, as the result of grave inequalities in our electoral system, and the underground working of organisations which had been active within the Union whilst patriotic South Africans were away at the war, the Nationalist party came into power. It took immediate steps to do everything possible to see that it could not be turned out of power by any recognised constitutional means."

"The result has been that after 13 years of Nationalist rule, Dr. Verwoerd considers himself strong enough to disregard the fundamentals of our constitution and destroy it both in letter and spirit. Natal, as one of the original contracting parties to the Union, must therefore be legally and morally free to negotiate a new deal

Great Misery

"Dr. Verwoerd has spurned the constitutional approach made to him and, by his policy and actions, has placed South Africa in a position of great misery and peril.

"Dr. Verwoerd, in disregard of the solemn compact of Union, intends to force us into relinquishing our heritage, our culture, and the principles for which, together with our kinsmen of Britain, Canada, Australia, New Zealand, and other parts of the Commonwealth, we fought in two world wars.

"With the characteristic effrontery, Dr. Verwoerd proposes to go before a Commonwealth conference and seek approval of his action. In the light of all the facts, it should be abundantly clear that, if the Commonwealth

Colonel A. C. Martin is the leader of the Federal Party in Natal whose object is that Natal should be part of a "federation" of South Africa so that it could retain its English characteristics and association with the monarchy. Colonel Martin is strongly "English" in his outlook, as his memorandum illustrates.

conference recognises his republic, it will be aiding, abetting, and approving the subjection of a loyal province, and millions of Commonwealth citizens, to what they have reason to regard as a hostile government.

"Dr. Verwoerd and his followers are not in any true sense friends of the Commonwealth. Until late in 1960 it had always been their declared policy to break with it. Statements hostile to the Commonwealth, statements such as one would only expect from inveterate enemies, have long been part of their stock-in-trade. Even in his reply to the debate on the republican Bill, Dr. Verwoerd made it clear that he and his Party would prefer to be out of the Commonwealth.

Secret Society

"He claims to be aiming at the unity of our people. Yet he, and all, or virtually all of his Cabinet, are members of the Afrikaner Broederbond, a secret society which first came to notice in 1935 when roundly denounced by Prime Minister General Hertzog, the founder of Afrikaner nationalism.

"What of the claim that the prime purpose of the government is to strengthen 'White' South Africa?

"The Nationalists came into power in 1948 when the finest immigrants of Europe were pouring in country. They immediately clamped down on this, and, by various devices, one of which was the dishonouring of promises previously given to settlers in regard to the franchise, reduced immigration to a trickle. It is estimated that this policy may well have cost South Africa 500,000 excellent immigrants. There was no disguising the fact that one of the main reasons for the Government acting as it did was because it knew that these immigrants were not likely to vote for it. So, to keep Government in power, White immigrants were kept out.

"The retrogressive, not to say repressive policies of the Government, have been so resented by a large section of the best citizens in the land, men who have fought for their country, that tens of

thousands of them, highly qualified technically and professionally, have moved to parts of the Commonwealth where they can live under a government which they can respect. The loss to South Africa in this way has averaged about 10,000 a year for every year of Nationalist rule—as much in one year as in all the 15 years of what has previously been known as 'The Great Trek.'

Party Interests

"Now that the Government feels it is entrenched for ever, it states that it needs 30,000 immigrants a year and is prepared to spend £3,000,000 a year on them. This clearly shows that for 13 years it has sacrificed 'White' South Africa for Party interests.

"What reliance is to be placed on Dr. Verwoerd's promises (much advertised overseas) of establishing self-governing Bantu States within South Africa, so as to create a South African Commonwealth of Nations? No one with a knowledge of the Nationalist attitude on Native affairs can take this seriously.

"Serious disturbances in Pondoland were greatly embarrassing to Dr. Verwoerd during the visit to the Union of Mr. Hammarshold last January. Because of this, perhaps, official statements were issued that all was quiet in Pondoland and that reports of widespread arrests were 'the biggest nonsense this side of the Limpopo.' The reliability of such Government statements can be judged by the fact that the State of Emergency still exists there, the news black-out still exists, and it has now been admitted in Parliament that, up to the end of January, 4,771 arrests had been made. The arrests are continuing. It is regrettable that in maintaining order, the Government seems to have to rely, more and more, on sten guns, Saracens, and Army planes.

"If development of self-governing ethnic groups, and the safe-guarding of their cultures is really the policy of the Government, how comes it that Natal's request for a small amount of provincial autonomy, provided

for if considered desirable in the Act of Union, has been rejected with contumely? How is it that the English-speaking people experienced one assault after another on their customs and traditions?

Wholesale Arrests

"The insensitivity of Dr. Verwoerd to the state of affairs was evidenced by his Christmas message to the people. In the year of the shocking shootings at Sharpeville, the year of Emergency rule, of Cato Manor riots, wholesale arrests, Gestapo fashion and insurrection in Pondoland he considered we should congratulate ourselves on being one of the happiest and luckiest countries in the world.

"The worst of it is that Dr. Verwoerd seems to have deluded himself and his followers into this belief. He naively proclaims that South Africa's unpopularity is due to two things—world wide ignorance, and shameful misrepresentation, particularly by 'the English Press.'

"To counter this, he has now embarked on a policy of expensive advertisements overseas to give 'factual' reports on policy. Judging from what we have seen of the advertisements, they can be guilty of gross misrepresentation.

"These facts outline the extent of the political impasse in South Africa. Surely only blind fanaticism could lead one to expect stable Government to be established under such conditions. Yet Dr. Verwoerd seems to think, like Hitler thought, that he is about to set up a State which will last a thousand years. Hitler's thousand years proved to be but 10, during which war raged for more than five, and more than 50,000,000 people perished.

"Catastrophe threatens South Africa. It is because of this that we are struggling, by all means in our power, against the Verwoerd Government." — *Natal Mercury*, February 24, 1961.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkly Arcade, 38 Market Street, Cor Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654

GAINS MADE BY WOMEN IN INDIA

By VIMLA FAROOQUI
In "Women of the Whole World"

WHEN India attained independence from British colonial rule in 1947, feudal ideology and feudal customs had a very strong hold on Indian society in spite of the several challenges made by social reformers since the middle of the nineteenth century. In the process of the national liberation struggle in which women participated in large numbers, some of the chains binding them were loosened but it could not liberate them fully. The system of child marriage, the tyranny of caste and sub-caste in marriage, the habit of polygamy for men and strict observance of indissolubility of marriage for women, the social infliction of tyrannical superstitions on widows (in spite of the widow remarriage bill which had been passed in 1856) and complete prohibition of divorce were in existence. It was from such a society that women had to free themselves if they wanted to go forward.

The First Steps

Immediately after independence women began to fight against their feudal subjugation. They agitated for laws which gave them equal status with men in the matter of marriage, divorce, inheritance and adoption of children, and parliament passed these laws. A new attitude of social equality began to be recognised, if not fully, at least to an added degree of importance.

But although legislation had passed law ensuring legal equality for women, equality which means independence and education to enable them to earn their livelihood has yet to be won on a wide scale. Coupled with this, and in order to make the emancipation of women a reality, a huge movement to rouse the social consciousness of Indian society is still required. Such a movement spread over the millions of villages of this vast country, to awaken them from their century's old stupor, is facing all women's organisations and other individuals and organisations desirous of seeing the advance of Indian society.

Village Life Is Still Primitive

The economic and social structure of the villages in India is still very primitive, ploughing is done with wooden ploughs, driven by bullocks, and no modern amenities exist for the homes. The majority of villages have no water taps and no electricity. The women have to fetch water from

the wells and make cowdung cakes for fuel, they cook on the most primitive type of ovens. Worst of all they are in bondage to ignorance and superstition. A woman in the family of a poor peasant is forced to help in the fields and then to look after the family, pound rice, tend the cattle, and worship the household deity. Although the village maiden drawing water from the well, her rhythmic gait and graceful deportment, as she balances her pitcher of water on her head, have been the favourite themes of Indian poets and painters very few people have made any real effort to elevate her position in society.

It must also be mentioned that, although the Government Social Welfare and Communal Development schemes are very important undertakings, they have not really improved conditions in the villages.

There are no special women's organisations in rural areas and the majority of women there are unorganised. In some areas, however, especially in the South and in Tripura and Manipur, women predominate in the peasant unions because 90 per cent of the agricultural workers in the tea, coffee, cashew nut and fruit gathering industries are women.

In the remotest villages women are constantly struggling to become equal members of the community along with their men folk. In recent years peasant women have actively participated in electing Panchayats—village councils. In Andhra Pradesh there is a Panchayat consisting entirely of women and many local bodies have a woman chairman.

Of Immediate Importance

The wiping out of illiteracy among women is particularly important. Many social taboos against female education are widespread and they are much more prevalent in rural than in urban areas. People generally do not consider it a good idea to send girls to school. They believe that a daughter does not need to be educated and that the parents' only duty is to get her married. She must observe seclusion and not go out of the house. Many social reformers like Raja Ram Mohan Roy and Dr. Annie Besant advocated the need of female education from the mid 19th century. But all these reforms remained confined mainly to urban areas. Since independence, women's organisations, peasant

organisations and individuals interested in social reforms have been making efforts to wipe out the prejudice against the education of girls.

In the cities, even though women's education is increasing, it is not a satisfactory pace of progress. The proportion of girls in the 6-11 age group attending schools would be 40 as against 86 for boys. This, together with the fact that between 1948-49 and 1954-55 the increase in the number of boys' schools was 72 per cent as against 42 per cent for girls, illustrates the tremendous lag in women's education. Hence women, when forced by economic circumstances to earn, can only qualify for the crudest and most unskilled jobs.

Nevertheless, some new schools and colleges are springing up every day all over the country, particularly in cities and urban areas, and it is a fact that women graduates are coming out of the universities every year, many graduating in medical science and teaching. Nursing, too, though attached with a social stigma, a little less than formerly, has drawn to the profession many women. The number of women working in government offices, private firms and business concerns, films, dancing, music, journalism, welfare work, is constantly increasing.

But these women are today facing an acute problem regarding employment. With a limited number of jobs, the competition is becoming keener every day. Very often women and men have to compete for the same post and the result is usually frustrating. Further, there is discrimination in selecting women for jobs. In civil services such as the Indian Administrative Services and the Indian Foreign Services, the rules discriminate against married women. Although the constitution of India lays down that there will be no discrimination on grounds of sex, many advertisements for jobs state categorically "women will not be eligible." The fields of service in which women can find jobs are narrow. Such branches as engineering, science, transport work, are virtually closed to women.

With a growing economic pressure on families and the slow breaking down of barriers regarding women going out to work, a large number of girls are anxious to work to supplement their fathers' or husbands' income. Even married women in increasing numbers are beginning to seek

jobs. But the number of jobs available is limited.

Because the majority of women who want to become economically self-reliant lack any education or training a large number of them are turning towards cottage industry. The task of finding employment for women through cottage industry is being taken up by several women's organisations in the country. Large numbers of co-operative societies have come into existence in every state, which provide women with employment through embroidery, cane-work, mica work, tailoring, weaving, spinning, grinding, making pickles, jams, etc. And the number of such co-operative societies is rapidly increasing.

The percentage of women employed in industry in comparison to the total labour force is very small, but there are certain industries where a substantial number of women are employed, the textile industry for instance which is spread all over the country. In 1950 8.5 per cent of the entire labour force in this country were women. In the jute industry, the second biggest industry in India, which is mostly concentrated in Bengal, women constituted 12 per cent of the entire labour force in 1950. In the mining industry, approximately one fifth of the total labour force are women. They are also employed in quite large numbers in other light industries, such as soap, cosmetics, pottery, matches, etc. Women also form a large portion of the labour force in the building industry, although here they are given the most unskilled jobs.

In this vast country of India, women of different religions, different castes, and speaking different languages, observing different customs and wearing different forms of dress, are all fighting together for equal social, family and civil rights of women. They have made some gains but much still remains to be done.

.....
WATCHES, Gents models—25 Jewels waterproof, shockproof, antimagnetic, unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—price 47/6. As above, but 21 Jewels—43/6. As above, but 17 Jewels—39/6. As above but with self-changing calendar, 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels Calendar—56/6. Other models from 19/6.

LADIES models 25 Jewels, unbreakable mainspring, fitted with magnificent matching expansion bracelets—55/6. As above, but 17 Jewels—47/6.

A. I. AGENCIES, First Floor, No. 104/105, His Majesty's Building, Eloff Street, P.O. Box 9279, Johannesburg.
Stocks limited, order immediately.
.....

A TRUE FRIEND OF AFRICA

By H. E. EDWARDS in "Women Of The Whole World"

MARY-LOUISE HOOPER, who describes herself as an "American, a Quaker, and a grandmother," has worked tirelessly on two continents during part of two generations for peace and friendship among the peoples of the earth.

The success of her efforts is expressed in the fact that she is the only white person ever to have had the honour of working inside the African National Congress, which is more this important organisation of the people of South Africa selected Mrs. Hooper as their delegate to two All-African People's Conferences. One, in December of 1958, was held in Accra, Ghana; the other in January of 1960, in Tunis.

"People outside of America," Mrs. Hooper comments eye-brows raised as if in surprise, "somehow have reached the conclusion that all Americans are rich and reactionary."

Mrs. Hooper is proof in her own person of how far from the truth such a notion is.

This petite, youthful-appearing woman works night and day, speaking and travelling in the interests of people who, in a short space of time, became her great and good friends. Some of these friends today, languish in South African jails or live in hiding in their own land.

When Mrs. Hooper courteously but eagerly escorts you through her apartment in San Francisco, you see that her home is filled with inspiring mementos of a continuingly useful, dramatically successful life dedicated to justice.

Keepsakes of Africa, Mrs. Hooper's second continent, cover the walls, tables and bureau. Here, the strong colourful bead-work of the Zulu peoples; there, a small doll dressed in native African costume, given to her by South African children. On the walls, fascinatingly different and arresting paintings by South African artists. One door is covered with a piece of cloth, stamped with the portrait of an African martyr.

"This cloth," she tells you, "was worn by people in the Cameroons, who took an unexpected part in an official parade. At the end of the parade came 4,000 patriots dressed in clothing made of this material. They chanted the name of their martyred leader, 'Ruben Um Nyobe' over and

over. Later, when the demonstration was over, they gave me a piece of the cloth."

Two Historical Documents

When you pass through the door covered with this cloth, you can see two printed documents hanging by a window, framed.

One is the South African "Declaration of Independence," called the Freedom Charter. This is a humane and enlightened statement through which some 4,000 South Africans expressed their demands for their native land. Mrs. Hooper refers to these demands again and again.

"All they ask," she emphasizes, "is democracy: the right to be recognized, equally with whites, in their own land."

Yet, their statement of aims clearly reveals their statesmanship, with its proud sense of equality and justice for all, thereby bringing further shame on the white racists.

The other document which hangs by the window is a letter written to Mrs. Hooper by the National Executive of the African National Congress. It reads in part:

"Your grasp of the essentials of the political situation in this country, your close association with leaders of the Liberatory Movement in and outside the field of political work, your unflinching response to the call of duty, and the valuable time, energy and material support you have given our struggle—all these combine to make you one of our number, and a leading worker in the struggle for freedom and democracy."

Above this letter is a large group photograph: The original 156 people indicted for "treason" by the apartheid South African government.

"I see some white faces," I comment.

"Yes," Mrs. Hooper confirms, "twenty-three of them were white."

Nowadays, Mrs. Hooper functions as West Coast representative of the South African Defence Fund. This organisation, set up under the auspices of the American Committee on Africa, raises money for defence costs and family relief needed by 91 of these persons still on trial because they advocate equal rights for all races. The South African Defence Fund forms part of the wider African Defence and Aid Fund, which Mrs. Hooper also represents,

and which recently launched an appeal for \$100,000 for emergency relief for the families of the 1,500 of all races now held in South African prisons as "political detainees" without charge against them or time limit to their detention.

That she must strive for South African freedom in the United States is not primarily her own doing. By choice, she would have remained in South Africa, lived there, and continued the wonderful friendships that began when, as a new resident, she threw her home near Durban open to all.

"I've been away two years," she muses thoughtfully, "yet my friends still write me as if I'd left only yesterday."

Now, she says, the men with whom she worked, whose pictures adorn her home (striking, forceful faces of great dignity and strength) are in jail and it is their wives with whom she communicates.

"But how did you happen to choose South Africa as your destination in the first place?" I cannot help asking.

"Oh, it's all tied up with my early life," she explains.

Her mother was head of a church missionary group; father, a successful New York businessman. Their house was a crossroads for people of the same persuasion from all over the world. Never, she amplifies, was the slightest difference ever shown between people, regardless of their race and colour. All were welcomed and hospitably treated.

"My mother," Mrs. Hooper says, "was a woman who really lived her religion."

That religion was dubbed, by a contemptuous English judge of the 17th century "Quakers". For that judge, not too different from so many of our own contemporaries, made no attempt to find out what makes the Quakers "tick."

Since 1652, when George Fox, a son of a weaver, founded the group in England, their belief has been that "the divine spark" is in every human being. Thus, women have always been treated as equals. Their first missionaries to America were women. Similarly, race, creed or colour are of no importance to them. This belief explains why they doff their hats neither to flag nor official; why they refuse to bear arms; why they use no churches as such; and why they want no ministers when they

worship.

Today, too few people know that, for 300 years, the Quaker people, who call themselves "Friends," have been amongst those in the forefront of progress in the United States: offering sanctuary against religious persecution in the days of William Penn, founder of Pennsylvania; helping fugitive slaves escape to Canada on the famous "Underground Railway;" sailing a small ketch into the area of an atomic bomb test; or just "walking for peace" in the major cities of America.

Such is the background from which Mrs. Hooper comes.

When she was young, there was an older brother, ambitious to serve by becoming a missionary in South Africa. The name of that country was ceaselessly on his lips. But before Mrs. Hooper grew up, he died. Their father, seeking a fitting memorial, conceived the idea of building a hospital in South Africa in the dead boy's name. This hospital Mrs. Hooper wanted very much to see.

South Africa Became Her New Home

Having graduated from Stanford College with national honours (membership in the Phi Beta Kappa Honour Society) at the age of 45, Mrs. Hooper decided to celebrate with "a study tour of Africa." She sold her home, took along her furniture, and went to South Africa. She did not expect to find it strange in the new land.

"I've been active in inter-racial movements all my life," she notes, referring to her work in the past with the Friends Service Committee, the Council for Civic Unity, and the National Association for Advancement of Coloured Peoples (NAACP).

And so, she fell in love with South Africa. The climate, the scenery, and above all, the people attracted her open-hearted admiration. In less than two years, she numbered among her friends Alan Paton, author of "Cry the Beloved Country," Father Trevor Huddleston, ex-Chief Albert J. Lutuli, three times elected President-General of the African National Congress, as well as other leaders—African, Indian and Caucasian—in the South African anti-apartheid movement.

She bought a home and be-

(Continued on page 63)

BLAZING THE TRAIL

THE rapid advance of responsible educated Africans to important posts in their own countries has been a welcome feature of the news from Kenya, Nigeria, Southern Rhodesia and, nearer home, Bechuanaland recently.

Here are nine new appointments in the worlds of commerce, sport, mining, the Services, Justice, railways, education, the government and the Church: the holders of these posts will go down on record as being pioneers in their several fields—blazing the new trails that their fellows will be following in ever-increasing numbers.

● Dr. Nnamdi Azikiwe was inaugurated as Governor-General of Nigeria at Lagos on November 16, 1960. He is the first African to hold such a high post in the Commonwealth.

● The new Deputy Speaker in Kenya's Legislative Council is an African. He is Mr. Jeremiah Nyagah. The appointment was made with the agreement of all political parties in the House.

● The Kenya Government has appointed Mr. Benna Lutta to be a Crown Counsel in the Attorney-General's Chambers. Mr. Lutta is the second African Crown Counsel in Kenya.

● The first African station-master to assume control of a depot in East Africa is Kenyan-born Mr. Pirus Ounza. He has taken over the running of one of the most modern and up-to-date stations in the three territories—at Nakuru, Kenya's principal agricultural centre. Mr. Ounza, who has taken over from a European, has been with the East African Railways and Harbours for 21 years, working up his way from telegraphist. For the past seven years he has been a traffic inspector and again was the first African in that job.

● The first Kenya Asian to be accepted as a cadet in Britain's Royal Navy is Sushail Kumar Khans, son of a Mombasa surgeon. He will be trained as a pilot in the Fleet Air Arm.

● The Kenya Olympic three-mile runner, Nyandika Maiyoro, has gained the distinction of being the first East African to have his name inscribed on the Olympic Scroll of Honour.

● Work has started on the first All-African theological and commercial school in Southern Rhodesia, the Nyatsime College outside Salisbury. It will be headed by an African principal and directed by an almost entirely African board of governors.

● Sir Ronald Prain, chairman of the Rhodesian Selection Trust, has agreed that African directors will be appointed to any mining company formed in the Bamangwato area of Bechuanaland. Prospecting is at present going on in the area. It is thought to be the first time that any big organisation in Southern Africa has pledged itself to appoint African directors. In East Africa

this step has already been taken by leading oil companies. The Rhodesian Selection Trust has also promised to train the Bamangwato for leading jobs.

● The first African priest to be appointed to an Anglican parish church in Southern Rhodesia has recently taken up his position on the Cathedral's staff. He is father Patrick Murindagomo, of St. Andrew's Mission, Mondoro Reserve, near Hartley. Father Murindagomo will be an ordinary member of the Cathedral staff. A great deal of his work will lie with the African house servants who live in the parish.—*Race Relations News.*

Significance Of Panchayat Raj

NEW DELHI (By Mail)—The President, Dr. Rajendra Prasad, inaugurating Panchayat Raj in Bangalore observed: "Myore stands for natural charm, beauty and delicacy. This impression has to be further enforced by the village people of the State improving their affairs and making their hamlets at least as clean and decent looking as Nature intended and their countrymen hope."

Dr. Prasad said that in the race for development and improvement our villages were no doubt lagging far behind towns and cities. If, as a result of the first two or three years of the working of Panchayat Raj any palpable improvement in living conditions in villages was discernible, they should think that democratic decentralisation had been a success. If, however, that was not so, they should take it that their efforts had been infructuous. It seemed to him that it would be the safer to judge the scheme of Panchayat Raj from a criterion like this.

BOOKS FOR SALE

Truth is God 25c
Women and Social Injustice 75c

Obtainable From:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban,
Natal.

*****

UNUSUAL SITUATION IN PAKISTAN

MORE DOCTORS THAN NURSES

PAKISTAN has more doctors than nurses. Among the country's 80 million people are 9,000 doctors, or one doctor for every 8,888 persons, but only 2,700 nurses or one nurse for every 30,000 persons according to statistics collected so far by the Director-General of Health, it was learnt in Karachi recently.

The information is being collected under the Medical Qualification (Information) Ordinance.

The Ordinance promulgated on February 23, 1960, required every person, either Pakistan or foreigner, connected with the medical profession to the Director-General of Health the requisite information on a printed form supplied on request.

Information regarding Pakistani doctors etc., under training in foreign lands is also being collected.

Persons not complying with the provisions of the Ordinance are liable to punishment of one month's R.L., or a fine of Rs. 1,000, or both.

The information collected so far reveals the following different categories of persons engaged in the medical profession:

Doctors 9,000, qualified dentists 250, nurses and nurse orderlies 2,700, health visitors 345, mid-wives 758, assistant mid-wives 117, sanitary and malaria inspectors 1351, health assistants 1750, compounders 8,400, pharmacists 174, X-ray and hospital laboratory technicians 1,136, and physiotherapy technicians 17.

There are about 7,000 unqualified doctors in the country who have passed out from unrecognised institutions.

Godse's Petition For Release

New Delhi, (By Mail):

THE Supreme Court reserved its judgment on the Habeas Corpus petition by Gopal Vinayak Godse who is undergoing life imprisonment in connection with the murder of Mahatma Gandhi.

Godse who appeared in person before the Court, contended that in view of certain remissions granted in his sentence his term of life sentence was over.

Indian Tea For Pakistan

KARACHI (By Mail)—The Government of India have allowed Pakistan to buy half a million pounds of tea in the open market in India, it is understood here.

Pakistan has been experiencing acute shortage of tea for some time and prices shot up to as much as 10s. 6d. a pound in the market.

DRY RED CHILLIES

30lbs Nett bag R 5.50 and 12lbs bag R 2.20 also Africans' long handle brooms R 2.05 per dozen. Besides these, we also have in stock ground Red Chillies.

Write to:

MAARMANS (Pty) Ltd.
Box 26, Phone 128,
BRITS. Transvaal.

Cable & Tel. Add: HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 3 1/2" Diameter Mouth Pickle Jars			
1/2 Gallon	95c each	T.O.R.	DURBAN
1 "	R1.25	"	"
2 "	R2.00	"	"
3 "	R3.50	"	"
4 "	R4.50	"	"

PACKING EXTRA.

CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,

P.O. BOX 1250.

DURBAN.

A True Friend Of Africa

(Continued from page 61)

came a permanent resident. But she was not to be allowed to remain in the country of her choice.

Her own estimate of her services to the leaders of the eleven million voteless, voiceless non-white population of South Africa differs somewhat from the description of it quoted earlier out of the letter by the African National Congress' Executive.

"Why," she insists, "I just ran errands, took notes, did what needed to be done, I broke no laws, nor was I ever accused. But in South Africa, ordinary friendship between blacks and whites is objected to by the government."

The Government Objected To Her Work

It seems more likely that the ANC Executive Committee was right about the real value of Mrs. Hooper's services...and, perhaps, there are times when "ordinary friendship between blacks and whites" is downright revolutionary. In any case, the government's objections were rather rudely made known in March of 1959 when, without charges against her, Mrs. Hooper was seized and thrown into jail with common criminals (seizure without accusation being quite common in present-day South Africa).

She spent "five very uncomfortable days" in this company, then pressed a counter-suit against the government which, "on a legal technicality", was settled out of court for about £1,200. However, Dr. T. E. Donges, then Minister of the Interior, ordered Mrs. Hooper's deportation. This, she was unable to have set aside.

In order to avoid the stigma of deportation on her passport, Mrs. Hooper, with the assistance of two African friends, slipped over the border into Bechuanaland, and so to Rhodesia and back to the United States.

Here she continues her fight for peace and equality.

I asked Mrs. Hooper what she felt we of the United States could do to help the South African people.

"In my opinion," she replied, "strictly enforced, thorough-going economic sanctions by our government and Great Britain could bring the proponents of apartheid to their knees and would constitute serious support to the South

African people."

Of course," she added, "the South African Government's policy makes very questionable what will happen in the near future."

She is referring to the fact that, within the next two or three years, with the rise of new African peoples' states, apartheid South Africa will be, as she puts it, "ringed with enemies."

But while she awaits the outcome, Mrs. Hooper does not sit on the sidelines. And though she is proudly linked with the South African struggle in particular, she is busy wherever peace and friendship are at stake.

I was not surprised, for instance, to attend an important panel (Relieving Tensions) at the recent famous San Francisco Little Summit Conference and find that the chairman of this panel was—Mrs. Mary Louise Hooper.

As she directs her not-inconsiderable energies back and forth over the loom of progress, Mrs. Hooper reminds one of a bright shuttle bearing a thread which, of one colour, weaves through others to form a pattern of beauty.

All Indians Are Rich

(Continued from front page)

tions it does not have professions and skilled trades in mind.

If it did, it would proceed to eliminate the barriers which confine the Indians to commerce and semi-skilled work.

● The provincial barriers which concentrate their numbers in Natal;

● The statutory colour bar and the even more formidable conventional colour bar;

● The Apprenticeship Act of 1944, which stipulates conditions which make it difficult for Indians to qualify for the skilled trades; and

● The "civilised labour policy," in terms of which grades of work which might be done by non-Whites are reserved at special wage rates for Whites.

Apart from this, Indians are largely excluded from employment in the public service, the South African Railways and the gold-mining industry.

A Vision Of Religion In The New Age

(Continued from page 58)

flow on toward a triumphant future.

The compelling sense that God is law found expression in Moses; that he is love, in the Christ. It will also be seen that he is the surging Will-to-Good that moulds and shapes the worlds of space as they pass along the grooves of Time. Then power released by man will be understood as a micro-cosmic expression of a macro-cosmic splendor.

In human lives that impelling Will-to-Good, the Directed Intention governing the world evolutionary process will be manifested as good-will, and the result towards which it flows—right human relations. Between man and man, nation and nation, humanity and the lower kingdoms, humanity and the hierarchy of lives above, the integrating line will be drawn.

Supplication will give place to invocation. The little will of man will set itself at one with the mighty will to serve.

A rapidly shrinking globe demands the integrating power of a world religion.

A world religion means a world conscience.

When creative values are honoured in every quarter of the globe, the hate that springs from difference will fade. The narrow circle of doctrine and

dogma will be broken. The justification of inhumanity to those who worship God in a slightly different form will cease.

The Buddha gave us compassionate understanding; the Christ, love; Moses, law; Lao Tze, the all-embracing Tao; the Sufis, the poetry of aspiration; Plato, the love of wisdom.

Are we prepared for tomorrow's revelation?

Must the Future hammer at our doors and crush crystallized forms before its message is accepted? Must men insist that the creative forces of the coming time bring catastrophe instead of benediction?

Or can mankind achieve a creative response to the inflowing tide of dynamic energy?

The days to come will spell out the answers to these questions.

The mighty blasts of the hydrogen bomb are symbolic of the new energies that will surely change the form and structure of the world we know.

These outer explosions are matched by stirrings in the depths of the psyche and point to a new day for mankind.

Dawn glimmers on the four horizons of the world.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

83 West Street, JOHANNESBURG.

DIRECT IMPORT FROM INDIA AND PAKISTAN

We have pleasure in announcing the arrival for the Xmas and New Year

LATEST SHIPMENT IN

Agarbattis, Caromboards, Plastic, Rolled Gold, Silver

Bangles. Latest Jewellery & Hair Ornaments.

Sequins, Diamonties & Trimmings

Muradabadiwares & Fancy Goods

We specially cater for Hawkers and Traders

When Next In Town It Will Pay You To Visit

A. K. HOOSEN & SONS,

IMPORTERS—WHOLESALE

116 Queen St., (HOOSSEN'S BLDGS) Durban

Write For Our Price List

fifty years ago...

March 1911

INDIAN EMIGRATION

(Editorial in *The Indian Opinion*, March 4, 1911)

LAST week we published an article from the Statist, criticising at length the report of the Sanderson Committee on Indian Emigration to Crown Colonies. The Statist however, strongly pressed one recommendation to which we are wholly opposed. The suggestion was "that the Indian Government ought to appoint a very strong Commission, on which really representative Indian opinion will find a place, to inquire into the whole question of how best emigration from India may be promoted...on a scale to affect the rate of wages. A few thousand emigrants...out of a population of over 300 millions...leaving India every year will not affect the rate of wages." Now we venture to think that proposals for the artificial stimulation of emigration from India are most pernicious. It is assumed by our contemporary that there is need for such emigration of labour on a huge scale. We deny that there is such need on any scale whatever. The Indian agriculturist is a notorious stay-at-home, and well for him that it is so. Where are the bulk of labourers derived? From the United Provinces and Madras, the first comprising districts that have been visited continuously by famine, the last being the Presidency, par excellence, where the conditions of the labouring classes, as related to the landholders, approximate to the servile. But a much larger problem underlies the Statist's suggestion. It is the question of emigration all over the world. It is universally held that such emigration is necessary. We entirely decline to share this view. It is based upon a false assumption. We are told that emigration is necessary to relieve the pressure of population. But Prince Kropotkin, in his remarkable book, "Fields, Factories, and Workshops," has shown that the United Kingdom, where this theory of the need to emigrate has been raised to the level of a fetish, could support, if properly cultivated, and with a thorough development of handicrafts, a population five

times its present one. The population of Ireland has not decreased by one half because of the pressure of population, but on account of political conditions which have exiled half the Irish people. The recent, Sydney Street outbreak pointed to another aspect of the same question. The Aliens Act, passed a few years ago in England, was enacted because of the fierce persecution of the Jewish population in Russia, and which had driven Jews in their thousands across the German ocean, to find a haven under the British flag, a similar cause accounting for the existence of the large Jewish population of South Africa. A recent issue of the Westminster Gazette contains a notice of a treatise, by Professor Sering, showing that the rural exodus from Prussia, east of the Elbe which, some years ago, caused such a shortage of labour that certain of the large proprietors of the region actually suggested that some means should be adopted of binding the labourers to remain, took place only in those districts where there were large estates in the eastern provinces of Prussia, in Mecklenburg-Strelitz, and in Mecklenburg-Schwerin, and that wherever there were many peasant proprietors in those regions, there was no decline. All of this points to two remedies—the removal of internal impediments of a political nature, wherever they exist, and the alteration of economic conditions. Where the peasant has easy access to the land with a permanent settlement of the land, tax, it will be found that there will be no lack of prosperity in ordinary times, and, accordingly no inducement to emigrate; and in extraordinary times, the capacity to bear disaster will be augmented by reason of past good years. Emigration is a short-cut to economic disaster. It is a kind of "blinkers" to blind the general public to the need to put its economic house in order. At best it postpones the remedy of the evil. Why procrastinate? Why not go down to its first principles?

Books For Sale

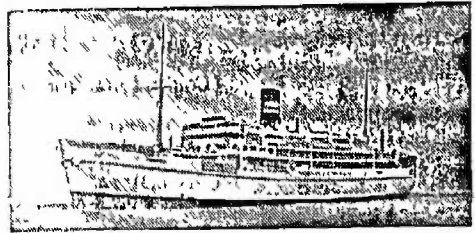
Sixty Years After (Natesan)	15
Public Finance	20c
Eminent Americans	75c
Bapu's Letters To Ashram Sisters	
—By Kaka Kalelkar	25c
Gandhi Techniques in the Modern World	
—By Pyarelal	15c
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	10c
My Dear Child—Gandhiji	38c
My Religion—Gandhiji	50c
Story Of The Bible—S. K. George	85c
Key to Health—Gandhi	15c
At the Feet of Bapu—Chandwala	85c
Preparation For Science—R. B. Gregg	25c
Bapu My Mother—Menubehn	15c
Nature Cure	20c
Diet and Diet Reform—Gandhiji	50c
Gleanings—Mira	15c
Selections from Gandhi—N. Bose	R1.00
Bhoodan Yajna	20c
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	20c
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	15c
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	25

Obtainable From:

"Indian Opinion"

P. Bag, Durban, Natal.

B-I Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

S.S. Karanja due 6th March. Sails 11th March 1961

PASSAGE FARE FROM DURBAN TO BOMBAY

First Class single with food	... R 235.50
Second " " " "	... R 157.0
Third Class with food	... R 79.50
Third Class without food	... R 69.0

For further particulars apply to—

Shaik Hamed & Sons
(Pty.) Ltd.

390 Pine Street, — Durban.
Telephone 20422, Tel. Add. "KARAMAT."

Printed and published by Mrs Sushila Gandhi at the International Printing Press, Phoenix. Address: INDIAN OPINION, Private Bag, Durban, Natal

હિંદી પ્રતિનિધિ મંડળને આપણેલો જવાબ

‘વેપાર કરતાં નોકરી પર વધુ

ધ્યાન આપો’

—સેનેટર ડી કલેઈક

દુકીય આફ્રિકાના અમુક દિહોએ કાઠને પુષ્પા વિના હિંદી-પ્રતિનિધિ એ તરીકે મીનીસ્ટર એફ ઇન્ડીયન સેનેટર ડી કલેઈકને મળવા અર્થે હતાં. તેઓને જે જવાબ મળ્યો એ કટબો અપમાનકારક છે તે સ્વમાનીજ સમજાય છે. આ લોકો કોના પ્રતિનિધિઓ છે એ એક સવાલ છે. ખીને સવાલ એ છે કે આ લોકો કોને પૂછીને આ હતાં? ત્રીજો સવાલ એ છે કે એમાં એમને કેટલી સહજતા મળી?

લોકોને જ્યાં સુધી લાગે વળતે છે ત્યાં સુધી તેઓ આ લોકો તેઓના પ્રતિનિધિ નથી, એ એક મહાન સત્ય છે. આ સિવાય આ લોકો મહત્તા મેળવવા અથવા હતા એમ લાગે છે, પરંતુ સદતા તે બધે બાસડાં મળ્યાને આનંદ

તેઓ માની શકે છે. સહજતા તેઓ લોકો મેળવી શક્યાં જ નહિ. બપોરે સેનેટર ડી કલેઈકે કહ્યું, ‘‘હિંદીઓએ વેપાર કરતાં નોકરી પર વધુ ધ્યાન આપવું જોઈએ,’’ હારે આ લોકોએ શો જવાબ આપ્યો એ તેઓ જાણે.

આ નેશનાલીસ્ટ સરકારના મનમાં એમ છે કે આ દેશના હિંદીઓ ધણાં જ તબક્કા છે અને તેઓ મોટી મોટી મોટરોમાં ફરે છે. આ સરકારની ખમણ છે.

સરકારને ૧૯૫૧નો ‘સેનસસ’ રીપોર્ટ’ વાંચે તે તેઓને ખબર પડશે કે નાટાલમાં હિંદીઓની વાર્ષિક સરાસરી આવક ૨૩૮ રૂ૨૩ (૧૧૯ પૌંડ) હતી અને ૭૫ ટકા ૩૭૮ રૂ૨૩ (૧૮૯ પૌંડ) કે વ્યાજું કમાતા હતાં.

હિંદીઓની કામગીરી

૧૯૫૨માં હિંદીઓ નાટાલની અંદર નીચે પ્રમાણેની કામગીરીમાં રોકાયા હતાં :		
ખેતીવાડી	...	૧૪,૦૦૦
વેપાર	...	૧૫,૦૦૦
જીવન	...	૨૨,૫૦૦
ખાણ	...	૬૦૦
સુધરાણ	...	૨,૨૫૦
પ્રોફેશનલ	...	૫૦૦
બહેર ખાતું	...	૨,૫૦૦
વાહન ચલવહાર	...	૩,૦૦૦
નોકરી વખતના	...	૧૦,૦૦૦
		૭૦,૩૫૦

આ આંકડો ભેતાં સરકારને જણાશે કે ૭૦,૦૦૦માંથી કેવળ ૧૫,૦૦૦

વેપારમાં પડ્યા છે, અને તે ૧૫,૦૦૦ માંથી ૫૫,૫૦૦ જ બરેબર માલિકો છે, બપોરે ૭,૫૦૦ તો મદદ નીશો છે. લમલમ ૬૦૦ ગોરી-પેટીમાં મદદ નીશો છે અને ખીજ ૨,૪૦૦ તો ફેરીયાઓ છે.

ખોટી ભ્રમણા

હિંદી પેટી પર નબર દોડાવનારને તે એમજ લાગશે કે આ લોકો તે કાંઈથી રહે છે, પરંતુ વાર્ષિક નફાને આંકડો ભેતાં તે એમનો લાગશે. આ વેપારીઓને વાર્ષિક સરાસરી નફો ૬૩૪ રૂ૨૩ (૩૧૧ પૌંડ) હતો. આ તો ૧૯૪૭નો આંકડો છે. અત્યારે સ્થિતિ વધુ કફોડી ઠોવાથી એટલો વધુ નફો એ લોકો જોઈ શકતા નથી.

આ સિવાય જે ખેતીવાડીમાં ૫૩૯૦ ૧૪,૦૦૦ હિંદીઓ તબક્કા જમીન માલિકો છે એમ કાંઈ સમજે તે એ ખોટી ભ્રમણા છે. આ ૧૪,૦૦૦માંથી ૧,૪૦૦ તો શેરડીના ખેતરોના માલિકો છે અને આ લોકોને વાર્ષિક આવક ૪૦૦ રૂ૨૩ (૨૦૦ પૌંડ) છે. અને શાકભાજી તથા ખીજ ખેતી કરનારા માંડ માંડ પોતાનું ચુલ્લાન ચલાવે છે—અને તેમાંનાં વધુ ધણા નોકરિયાત વર્ગના છે. એ આંકડા ખતાવે છે કે હિંદીઓ તબક્કા છે એ એક ખોટી ભ્રમણા છે.

હિંદીઓનું નશીબ

ટ્રાંસવાલના નાના શહેરોમાં ધણાં હિંદીઓ વેપાર ઉપર આધાર રાખે છે. પરંતુ દેવાણું કુઠાતા અને મરજો થતાં ધણા બાઈસનેસો રદ થાય છે. હવે એવો સમય આવ્યો છે કે વેપારી વર્ગ ખીજ હિંદીઓને નોકરી આપી શકતાં નથી. આથી હિંદીઓની સ્થિતિ વધુ કફોડી બની જાય છે. આ હિંદીઓ માટે મજૂરી સિવાયના ખીજે રસ્તો નથી—અને એજ સરકારની પેરવી છે—અને એજ સરકારની રંગદેખની નીલિનો એક પાયો છે. હિંદીઓને નોકરી મળતી નથી—અને મજૂરીમાં વધુ અમુક ખતનું ઇલામદાપણું છે.

રાષ્ટ્રપિતા !
સત્યના નિલ સાથી, ભારત હૃદય નિવાસી અમ હૃદયે આજ ઉઠાસી, કે અંતરવાસી! અંતર વાસી! પુણ્ય પ્રતાપિત રનેહ તારો, વંદા વિશ્રુતિ સમ સિતારો. અમ હૃદય અજવાળી હવે, દિવ્યતા નો આપો સહારો.
—ધીરજલાલ અંબાસજ્જા.

ચીન-ખર્ખા સરહદ કરાર

રંચુન :
સીઆઈઆઈ ચીનના વડા પ્રધાન શ્રી ચાઉ-એન-લાઇ અને ખર્ખોના વડા પ્રધાન જી તુએ ચીન-ખર્ખા સરહદ અંગેના કરારને બહાલી આપતા હસ્તાવેબોની અદલાખલ્લી કરી હતી. એ પહેલાં શ્રી ચાઉ-એન-લાઇને ખર્ખોના ‘‘મહાન ગ્રેમ ની બખ્ખતાનાં સર્વોચ્ચ પુરસ્કૃતી’’ એ નામનો ખિતાબ આપવા કહ્યો હતો, અહરેશના પ્રમુખ જી વીન મેંગે શ્રી ચાઉના માનમાં એક બોલન સમારંભ યોજ્યો હતો.

બપોરે સરકાર હિંદીઓને નોકરી કરવા નું કહે છે ત્યારે તેના ખ્યાનમાં એ છે કે કુચળ કામગીરી હિંદીઓ માટે રાખવી. આ વિમામ હિંદીઓ માટે બંધ છે. ને સરકાર આ મજૂર વર્ગમાંથી આ ઇલામદાપણું દુર કરે તે ધણા હિંદીઓ એ કાર્ય ઉપાડી બેશે—અને ગોરાઓની સરખામણીનું કાર્ય કરી ખતાવશે. પરંતુ સરકાર એ ઇલામદાપણું દુર કરવા માંગતી નથી—એ તે કેવળ હિંદીઓને દુઃખી કરવા માંજે છે.

સરકારને નીચેની વસ્તુઓ હવે કરે તે ધણા હિંદીઓ ચુલ્લાન ચલાવતાં યજ શકશે :

- એક પ્રાંતમાંથી ખીજ પ્રાંતમાં ન જવાનો કામદો રદ કરે;
  - ઇલામદાપણુની નીતિ રદ કરે;
  - ૧૯૪૪નો ‘એપ્રી-ટીસ એક્ટ’ રદ કરે કે જેથી હિંદીઓ ખીજ ધર્ખા માં કુચળતા મેળવી શકે.
  - જે કાર્ય હિંદીઓને આપવાને બધે ગોરાઓને આપાઇ, છે કે જેથી વધુ પૈસા ગોરાઓને મળે, તે નીતિ સરકારે છોડી દેવી જોઈએ.
- આ સિવાય બહેર ખાતામાં વધુ ધણા ઓછા હિંદીઓ છે. સાહિય આફ્રિકન રેલવેજ અને સોનાની ખાણી ની નોકરી વધુ હિંદીઓને અપાતી નથી. આ બે દૂર માખ તે હિંદીઓ ની સ્થિતિ સુધરશે.

ખિન-ગોરાઓ કાઉંસીલ માટે ઉભા રહી શકશે

સીટીસખખર્ખા મેયર મી. સી. ખી. કાઉંસે કહ્યું કે ખિન-ગોરાઓ મેરીટસખખર્ખા કાઉંસીલો તરીકે ઉભા રહી શકશે. કાઉંસીલર મી.સ. પેમ રીડના સલાલનો જવાબ આપતાં ઉપર મુજબ કહ્યું હતું.
મીસ પેમ રીડે પુખ્તું હતું કે મેરીટસખખર્ખા સીટી કાઉંસીલે કહી એવું કહ્યુલ થયું હતું ખિન-ગોરાઓ સીધી રીતે કાઉંસીલમાં પ્રતિનિધિલ મેળવી શકે. આનો જવાબ આપતાં મેયરે કહ્યું કે આનો દરાવ પસાર થયો ન હતો, પરંતુ ‘લોકલ અવરેન્ટ ગોડીનેન્સ’ ના કલમો પ્રમાણે મને તે ખિન-ગોરા ઓ જેમનું નામ મતદારોના લીસ્ટમાં ઉપા, અને જે ખીજ લાખકોતો જરૂરની હોય તે ધરાવતાં હોય તેઓ કાઉંસીલ માટે ઉભા રહી શકે છે.
વધુમાં મેયરે જણાવ્યું કે ૧૯૪૩ની અંદર એક હિંદી વોર્ડ ચારમાં ઉભો થયો હતો પરંતુ તેની હાર યઈ હતી.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૩ માર્ચ, ૧૯૬૧.

દક્ષિણ આફ્રિકા અને બ્રિટિશ સમવાયતંત્ર

આ ઓક્ટોબરમાં બ્યારે લોકશાહી માટે લોકમત લેવાતી વખતે, દક્ષિણ આફ્રિકા સમવાયતંત્રમાં રહેશે કે નહિ, તે ઉપર ઘણી અટકવો થતી હતી; ભારે અમે એ બતાવ્યું હતું કે દક્ષિણ આફ્રિકા સમવાયતંત્રમાં રહેશે કે નહિ તેનો આધાર સિદ્ધાંતો યા ન્યાય ઉપર નથી પરંતુ આર્થિક ઉપયોગિતા ઉપર છે. તે વખતે અમે એ બતાવ્યું હતું કે બ્રિટિશ સુડી-રોકાણ દક્ષિણ આફ્રિકાના ઉદ્યોગોમાં ખૂબ હોવાથી, બ્રિટિશ સરકાર સમવાયતંત્રના એક્રો-એશિયન સભ્યો ઉપર એવી છાપ પાડશે કે જેથી તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાને સમવાયતંત્રમાં રહેવાની છૂટ આપશે. અમે એ પણ બતાવ્યું હતું કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં બ્રિટિશ સુડી-રોકાણ હોવા છતાં એક્રો-એશિયન સભ્યોને ‘ના’ કહેતાં અર્થે લાગશે. આ બધી વસ્તુઓ ઉપર દષ્ટિ દોડાવતાં, અમે મક્કમતાથી કહ્યું હતું કે દક્ષિણ આફ્રિકા કડક રંગદેવની નીતિ રાખવા છતાં સમવાયતંત્રમાં રહેશે. જેમ જેમ સમવાયતંત્રની પરિષદ નજીક આવતી જાય છે, તેમ તેમ બ્રિટિશ સત્તાવાર મત, દક્ષિણ આફ્રિકાને સમવાયતંત્રમાં રાખવાની ઇચ્છા પ્રદર્શિત કરી રહી છે. અને એક્રો-એશિયન દેશો પણ અગાઉથી કંઈપણ અહેવાલ બહાર પાડવાની ના પાડે છે, તે ઉપરથી લાગે છે કે તેઓ પણ ફર-પુઅર્ડનું કેમ્પી લોકશાહી રાખ્ય, સમવાયતંત્રમાં રહે તેનો વિરોધ કરશે નહિ. બ્રિટિશ મત એવો છે કે જે દક્ષિણ આફ્રિકા સમવાયતંત્રમાં રહે તેજ બિન-ગોરાઓનું હિત વધુ સારી રીતે સચવાશે. વધુમાં તેઓ એવો દાવો કરે છે કે જે દક્ષિણ આફ્રિકાને સમવાયતંત્રમાંથી કાઢી સુકવામાં આવે તો બિન-ગોરાઓ વધારે દબાશે અને વધુ દુઃખી થશે, અને સમવાયતંત્ર બિન-ગોરાઓને કોઈપણ રીતે મદદ કરી શકશે નહિ.

બ્રિટન અને સમવાયતંત્રના બીજા દેશોને આ પગલું બરત્તુ પડે છે તેના કારણે ગમે તે હોય, પરંતુ એટલું સ્પષ્ટ છે:-દક્ષિણ આફ્રિકા હાલ સમવાયતંત્રમાં હોવા છતાં બિન-ગોરાઓ દુઃખી થયાં છે અને દુઃખી થઈ રહ્યાં છે, પરંતુ બ્રિટને સત્તાવાર રીતે કંઈજ કહ્યું નથી. બિન-ગોરાઓ જાણે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકા સમવાયતંત્રમાંથી છૂટ પડતાં તેઓ વધુ કંઈ દુઃખી થવાના નથી. અને એની પણ કંઈજ આતરી નથી કે દક્ષિણ આફ્રિકા સમવાયતંત્રમાં રહેવાથી બિન-ગોરાઓની પરિસ્થિતિ સુધરશે. દક્ષિણ-આફ્રિકાના વડા પ્રધાને ચોખ્ખે-ચોખ્ખું જણાવી દીધું છે કે તેઓ સમવાયતંત્રની પરિષદમાં એક લિસ્ટક તરીકે જતાં નથી. તેમણે એ પણ ચોખ્ખું જણાવી દીધું છે કે તેઓ સમવાયતંત્રના એક સભ્ય તરીકે દક્ષિણ આફ્રિકાને રાખવા નીચું નમવાના નથી. સમવાયતંત્ર દક્ષિણ આફ્રિકાને પોતાની શરતે લેવા તર્ફયાર હશે તો તે જોડાશે નહિ તો બહાર નીકળી જવા તથ્યાર છે. એક બાલ્યુએ સમવાયતંત્રની બહાર દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓની પરિસ્થિતિ કેવી હશે એનો ઉદ્દેશ્ય બ્રિટિશ સત્તાવાળાઓ કરી રહ્યાં છે, આ એક શારિરીક ચમકાર જેવો બનાવ છે—કુતરાની પુછી કુતરાને હલાવે છે. જ્યાં સુધી બિન-ગોરાઓને લાગે વળગે છે ત્યાં સુધી બ્રિટન કે તેના સમવાયતંત્રના દેશો દક્ષિણ આફ્રિકાના ફરપુઅર્ડને જરાપણ પોતાની રંગદેવની નીતિમાંથી હલંકા પલટો કરાવી શકે એમ નથી. અને બીજી દ્રષ્ટિએ જોઈએ તો જે દક્ષિણ આફ્રિકા અટકવું પડી જાય અને જે આર્થિક લાભો

સમવાયતંત્રમાં મળતાં તે શુભાવી બેસે તો જ્યાં સિદ્ધાંતોનો હાર થયો ત્યાં અર્થશાસ્ત્રની જીત થશે. દરેક રાજકીય બાબતો—સુધરાઈ કે આંતરરાષ્ટ્રીય—બધાં જ અર્થશાસ્ત્ર ઉપર આધાર રાખે છે. જે રીતે અર્થશાસ્ત્રના કારણે દક્ષિણ આફ્રિકાને સમવાયતંત્રમાં રહેવાની છૂટ મળશે તેજ રીતે અર્થશાસ્ત્રના કારણે લાંબે ગાળે દક્ષિણ આફ્રિકા પોતાની કેમ્પી-નીતિ પણ બદલશે.

બ્રિટિશ અને બીજા દેશોના નાણાં રોકનારાઓને પોતાના ગળવાની પડી છે તેથી જ તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાને સમવાયતંત્રમાં રહેવા માટે પરવાનગી આપવાની ઇચ્છા દર્શાવી રહ્યાં છે. તેઓ બીન-ગોરાઓની પરિસ્થિતિના કારણે પરવાનગી આપતા નથી, પરંતુ પોતાના સ્વાર્થને ખાતર આપે છે.

અમદાવાદના અનાયાશ્રમનાં બે બાળકોને ભાગ્યપલટો

એક સ્વીડીશ દંપતી-નીસ્ટર અને મીસીસ ગોરીયો કે જે હજુ યુવાન છે-ને હાલ ટેટલાક સમયથી ભારતની મુલાકાતે આવેલ છે. આ યુવાન સ્વીડીશ દંપતી નિઃસંતાન છે. તેથી ટ્રાઈ ચોખ્ખ બાળક મળી આવે તેને દત્તક લેવા માટે તેઓ ભારતની મુલાકાતે આવેલ છે. અને ભારતમાં બધે ફરી આ દંપતી શુભરાતમાં આવી ત્યાં અનેક સહેરામાં ફર્યા—અનેક અનાયાશ્રમો જોયા અને આખરે અમદાવાદના અનાયાશ્રમમાંથી તેમણે અર્ધ તા. ૨૬-૧-૬૧ના રોજ બે ઠીંઠી બાળકોને દત્તક લીધાં અને સર્વિલ ટ્રાઈમાં દત્તવિધાન અંગેનું રીતસરનું કરારનામું પણ કર્યું. જન્મે અનાયાશ્રમ પછી કર્મે ભાગ્યશાળી આ અનાયાશ્રમોને હવે સનાથ બન્યાં-હવે તેઓ સ્વીડનમાં ધનીક અને સંસ્કારી કુટુંબ નાં વારસો તરીકે ઉછરશે.

બાળકોના પાસપોર્ટ અને વીસા મેળવી લેવામાં આવી છે. આમાં એક બાળક છેડરો છે તે પ માસને અને બીજા છેડરો છે તે ૪ માસની છે. હમણાં આ દંપતી બાળકોને લઈ જશે બાળકની તબિયત સારી નથી તેથી તેને એપ્રોલમાં લઈ જશે.

આ પતિ-પત્ની ૩૪ અને ૩૨ વર્ષની ઉંમરના છે તેઓ આઠ વર્ષથી પરલોભાં છે. અને નિઃસંતાન છે. ડોકટરી તપાસ પછી તેમને ખાતરી થઈ કે તેમને બાળક થવાનો સંભવ નથી તેથી તેમને બાળક દત્તક લેવાં પડ્યાં છે.

તેઓ શુભરાતમાં રાજકોટ, ભાવ નગર, નડિયાદ, અમદાવાદ વગેરે સ્થળે ફર્યા છે અને ૪૦૦ થી ૫૦૦ જેટલાં બાળકો જોયાં છે તેમાંથી અમદાવાદના અનાયાશ્રમનાં આ બાળકો પસંદ કર્યાં છે.

અન્નપ્રધાન શ્રી પાટીલની બહેરાત

કુલકતા : અનાજના વ્યાપારમાં ચાલતી તમામ ગેરરીતિઓને સખત હાથે દબાવી દેવાનો સરકારનો નિર્ધાર છે એવી બહેરાત કેંદ્રના ખોરાક અને ખેતીવાડી ખાતાના પ્રધાન શ્રી અન્ન. કે. પાટીલે અહીં કરી હતી.

શ્રી પાટીલે કહ્યું કે વેપારીઓ કદાચ અન્ય બીજા-વસ્તુઓમાં ભારે નફાખોરી કરતા હશે. પરંતુ અનાજ તો ધર્મરે આપેલી વસ્તુ છે અને એમાં નફાખોરી કરવી એ ખરાબમાં ખરાબ યુગ છે.

શ્રી પાટીલે સંપ્રદાયોરી અને ભાવ-ઉછાળા માટે ગભરાટીયા આમાહીઓ જવાબદાર હોવાનું કહ્યું હતું. તેમણે કહ્યું કે ટેટલીક રાજ્ય સરકારો પણ ૧૯૫૮માં અનાજની તંગી પડશે એવી માન્યતા બાંધી બેઠી હતી. સદાખોરી કરવાના દૃષ્ટાંતોને અંત લાવવા અનાજની હેરફેરી પર સુકાયેલા અકુશોને તેમણે બ્યાલખી ટેરવ્યા હતા.

તેમણે કહ્યું કે અમેરીકાથી અનાજ આવવાનું શરૂ થયું તે પહેલાં દેશભરમાં ચોખાના ભાવો ધડી રહ્યા હતા. હું પોતે જ્યારે અનાજના વ્યાપાર પરના નિષંકરો હતા ત્યારે લેવાની તરફેણમાં હતાં ભારે ટેટલાક વેપારીઓની અનિચ્છનીય વર્તણૂકને લીધે ટેટલાક નિષંકરો લાદવાની સરકારને ફરજ પડી.

શ્રી પાટીલે ‘ઉત્પાદનના અંદાજ સુકવાની હાલની પદ્ધતિની ટીકા કરતાં કહ્યું કે મને સરકારી આંકડાઓમાં વિશ્વાસ નથી. અધિકારીઓ તેમની માહિતી એકત્રી પાસેથી બેગી કરતા હોય છે અને એકત્રી ઉત્પાદનનો આંકડો અંદાજ સુકવા ટેવાયેલા છે, વેપારીઓ પણ કરવેરાની બીકે તેમની પાસેના જ્યાંએ અને તેમને થતા નફાઓની સાચી વિગતો આપતા નથી. અરે, શુદ્ધીથી પણ ઘરમાંની ચીજવસ્તુઓના જ્યાંની અચ્છત વધારીને કહે છે. આમાંથી એક વિષયક શરૂ થાય છે, જે અનાજના પ્રમને વધુ વધુસાડે છે.

દિલ્હીમાં જાસુસી પ્રવૃત્તિ ચલાવી રહેલી ત્રણ ટોળીઓ

દિલ્હી પોલીસે અનેક ધરપકડો અને દરોડા પછી એક આગેવાન સામ્ય વાદી દેશ સંદિગ્ધ ત્રણ વિદેશી રાજ્યોને ગુપ્ત માહિતી આપતા ફેટલાક જાસુસીઓને ધીંધી છે. આપાર સુધીમાં આઈ માણસોને પકડવામાં આપ્યા છે. આમાંના ત્રણ માણસો વિદેશ ખાતાના અમલદારો છે. જે માણસો સંરક્ષણ ખાતાના કર્મચારીઓ છે અને એક માણસ આયોજન પંચનો અમલદાર છે. બાકીના બે માણસોમાં એક જૂતપૂર્વ લશ્કરી: કૅપ્ટન અને બીજો સામાન્ય નાગરિક છે.

આ જાસુસોએ ભારતીય લશ્કરના શસ્ત્રસંગ્રહ, ઐતોમિક રીએક્ટર, સરહદ વિસ્તારમાં રસ્તાનું પાંચકામ અને વિદેશી સહાયના ચતા ઉપયોગની વિગતો વિષે પરરાજ્યોને માહિતી આપી છે. એક જાસુસ ટોળી એક વર્ષથી ચોક્કસ સારમવાદી દેશ માટે જાસુસી કરતી હતી, બ્યારે બીજી બે ટોળી એક યુરોપના દેશ તથા એક પડોશી દેશ માટે કામ કરતી હતી. અપરચ્ય સુધી પોલીસ આ કિસ્સાઓ સંબંધમાં લડી તપાસ કરી છે.

અપા એકિલ માસમાં વિદેશખાતા મંત્રી એક ખાનગી કામળ ગુપ્ત ચતાં જાસુસીની મંધ આવી હતી. આ ખાખતમાં પોલીસે ફેટલાક માણસોની પુછપરછ કરી હતી, પરંતુ તેમને પૂરતી માહિતી મળી નહોતી. છતાં પોલીસે પગેડે કાઢવાનું ચાલુ રાખ્યું અને તેમને જાસુસ ટોળીની ભાળ લાગી હતી. ફેટલાક માણસોએ મેજસ્ટ્રેટ સમક્ષ જાસુસી કાયોનો એકરાર કર્યો છે. એમાંનાં એક જણે વિદેશી પ્રતિનિધિ મંડળના ફેટલાક અધિકારીઓનાં નામ આપ્યાં હતાં અને જણાવ્યું હતું કે તેમણે અમને લાંચ આપી તથા પાક-

ધમકી પછુ આપી હતી. જે અમલ દારોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તેમાંના ઘણા અમલદારો ભારત છોડી ગયા છે.

ફેટલાક જાસુસોના ધરમાંથી પકડાયેલી વસ્તુઓ, દસ્તાવેજો તથા જાન્ય વસ્તુઓ પરથી એમ માલમ પડે છે કે તેમણે ભારતને ધમકી ગુપ્ત માહિતીઓ વિદેશોને આપી પુષ્કળ ધન મેળવ્યું છે. એમની મંપતિ જોતાં પોલીસને એમ લાગે છે કે તેઓ લાંબા સમયથી જાસુસી કરતા હશે.

ગીરજ્ઞતાર કરવામાં આવેલો સામાન્ય નાગરિક ધંધાદારી જાસુસ છે. એને પુછપરછ કરવાથી બીજા જાસુસોનો પછુ પતો લાગવાની આશા રહે છે.

આ જાસુસ ફેટલાક વિદેશ ખાતાઓને માહિતી પુરી પાડતો હતો.

જૂતપૂર્વ લશ્કર કૅપ્ટનના એક સમાની ધરપકડ થયા પછી પોલીસે રિવોલ્વર કબ્જે કરી છે. આવી રિવોલ્વર ભારતમાં વપરાતી નથી. સંરક્ષણ ખાતામાં નોકરી કરતા બે કર્મચારીઓએ વિદેશી સત્તાઓને અમલની માહિતી પુરી પાડી હતી એમ તપાસમાં માલમ પડ્યું હતું. કૅપ્ટનના સમાના ધરમાંથી કૅપ્ટનની ભરેલી રિવોલ્વર મળી આવી હતી એમ શકમદે મેજસ્ટ્રેટને જણાવ્યું હતું.

આયોજનપંચના કર્મચારી છકબાલ સિંઘ જાનજી તથા વિદેશ ખાતાના એક કર્મચારી શ્રી કન્દેયાલાલ સામે પંધખારણે અદાલતમાં તપાસ શરૂ થઇ છે.

રાજ્ય વિધાનસભાએ કે સંસદમાં મોકલવાની ફરજ મેંચિસતી નથી. શ્રી નહેરુએ જેવે દર્શાવ્યો કે મેંચિસ જનો મેંચિસમાંના તેમને નિરખત ધરાવતા જુથોના લોહોને ટેકા આપી રહ્યા છે એ દુઃખદ સ્થિતિ છે. આમાં મેંચિસીઓનું માનસ કઈ દિશામાં કાપ કરી રહ્યું છે તે જ મને સમજતું નથી. મારી પોતાની વાત કહું તો મારું પોતાનું મોઢું જુગ જ નથી, અલખત, મેંચિસ જનો પર મારી ક'ક'ક. લામવળ છે. 1957ની રશિયન ક્રાંતિનો ઉલ્લેખ કરતાં શ્રી નહેરુએ કહ્યું કે સમાજવાદી રાજ્યનો પાયો નાખતાં રશિયાના લોહોને ભારે શ્રમ કરવો પડ્યો હતો અને એમાં સત્તર વર્ષ વીતી ગયાં હતાં. આખરે તે લોહોના સંયુક્ત પ્રયાસોથી જ દેશ પ્રગતિ કરી શકે છે. ખેતરોને કારખાનામાં કામ કરતા મોઢોએ આધુનિક વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિઓ નો ઉપયોગ કરીને ઉત્પાદન વધારવું જોઈએ.

શ્રી નહેરુને પુણ્યપ્રકોપ

સ્વરાજ્ય ભવનમાં સ્થાનિક મેંચિસ કાર્યકરોની મળેલી સભામાં પ્રવચન કરતાં વડા પ્રધાન શ્રી નહેરુએ ઉત્તર પ્રદેશ મેંચિસમાં હસ્તિ ધરાવતા જુદા જુદા જુથો પ્રત્યે સખ્ત રોષ દર્શાવ્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી મેંચિસીઓ અંદરોઅંદર અલગતા રહેશે અને નાની નાની ખાખતો નો વિખવાદ જગાવતા રહેશે ત્યાં સુધી રાજ્ય પ્રગતિ કરી શકવાનું નથી.

તેમણે કહ્યું કે એ કમભાગ્યની અને ખેદજનક બીજા છે કે ઉત્તર પ્રદેશ મેંચિસમાં તળિયાથી ટાંચ સુધી પ્રદેશ મેંચિસ સમિતિઓ સુધી જુગવાદ પ્રવર્તે છે. એથી મેંચિસના વારસવિક કાર્યને હાનિ પહોંચે છે. ઉત્તર પ્રદેશમાં સારા મેંચિસીઓ છે પરંતુ ઉત્તર પ્રદેશમાં સમગ્ર વાતાવરણ

કલુષિત જાન્યુ છે અને મેંચિસમાંના વિવિધ જુથોને નિહાળીને હું જુગ જ ઉદ્ધિગ્ધ મતું છું. મેંચિસ કાર્યકરો પરસ્પર અધમા કરે છે અને નાના વિખવાદો ઉભા કરે છે એ ખરાબ સ્થિતિ છે. એ મેંચિસ સંરચા કે રાજ્ય બંને માટે તંદુરસ્તીની નિશાની નથી.

મેંચિસ કાર્યકરોએ મેંચિસ સંરચામાં એકતા રચાવવી જોઈએ અને લોહો તથા દેશની સેવા માટે નિરઝાર્યાપણે કામ કરવું જોઈએ.

ચોખ્ખતા ધરાવતા રાજકીય રીતે સહન કરનારાને નાણાકીય સહાય આપતી નથી એવી એક કાર્યકરની ફરિયાદનો ઉલ્લેખ કરતાં વડા પ્રધાને કહ્યું કે મેંચિસ ક'ઈ રાજકીય દ્રષ્ટિએ સહન કરનારાને પોષવા માટેની સંરચા નથી. અલખત, તેમના પ્રત્યે તેમને સંપૂર્ણ સહાયજીવિત છે, પરંતુ તેમને

ભારતીઓને તેમના ભાવિ વિષે

ગભરાવાનું નથી

વડા પ્રધાન શ્રી નહેરુએ આફ્રિકા માંના ભારતીઓને જણાવ્યું છે કે જો ભારતીઓ બદલાતી પરિસ્થિતિને સમજશે અને આફ્રિકા સાથે સહકાર થી રહેશે તો તેમના ભાવિ માટે ભય રાખવાને કશું કારણ નથી. આફ્રિકામાંના ભારતીઓના ભાવિને આધાર તેમના આફ્રિકા સાથેના મૈત્રી બંધા સંબંધો પર નિર્ભર છે. દરિસલામનાં 'ટાંમાનીકા હેરેલ્ડ' પત્રના તંત્રી શ્રી. વી. આર. બોલ પર શ્રી નહેરુએ લખેલા પત્રમાં ઉપર યુજાવતું મંતવ્ય દર્શાવ્યું છે. શ્રી બોલે વડાપ્રધાન શ્રી નહેરુ પર લખેલા પત્રમાં જણાવ્યું હતું કે ભારત તરફથી મદદ અને મામ'દર્શન નહિ મળે તો ટાંમાનિકામાંના પર્ચાસ હજાર ભારતીઓ માટે ઉખડી જવાનો ભય છે.

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યોરન્સ કુ. લીમીટેડ
 ઇન્ડિયાની મુખ્ય કંપની
 અને વહીવટ કરીએ જાએ:—
 આમ, દરીયાઇ, અવસ્થાંતર, મોટર, માલ, ચોરી, ધર કુક'બ, ધર માલીગી (સાથે) અકસ્માત વિ.
 સાઉથ આફ્રિકાની અંદર મુખ્ય અમલદારો
જાલભાઈ રૂસ્તમજી એન્ડ સન,
 ૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ, હરખન,
 કોન: હરખન ૨૫૮૪૫, ૨૮૫૧૩, ૨૯૮૪૪.
 તમને ખબર છે
 કે ન્યુ ઇન્ડિયા, ઇન્ડિયાની સૌથી મોટી વીમા કંપની છે.
 કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની શાખાઓ ૪૫ દેશોમાં છે.
 કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની ૧૫ શાખાઓ કેવળ ઈન્ડિયા જ છે.
 કે ન્યુ ઇન્ડિયા: આમ, દરીયાઇ અને અકસ્માત ઉપર ૬૦,૦૦,૦૦૦ પાઉંડ પ્રાધીકમ ભેગી કરે છે.
 સહિસલામતી અને તાત્કાલિક સેવા માટે
ન્યુ ઇન્ડિયા
 સાથે વીમા ઉતરાવો.

કોંગ્રેસ જ એકમાત્ર સંસ્થા છે જે પોતાની સુધારણા

* માટે પોતાના દોષ જાહેર કરે છે *

સુરદાસનર: "ખીલ પક્ષોના કાર્યકરો દેવ નેવા છે અને કોંગ્રેસના કાર્યકરો નહામા છે એમ સ્વીકારવા હું તૈયાર નથી. કોંગ્રેસમાં ત્રુટીઓ છે, પણ એમ તો ખીલ સંસ્થાઓમાં પણ ત્રુટીઓ છે. કોંગ્રેસ જ એક એવી સંસ્થા છે કે જે પોતાની સુધારણા ખાતર પોતાના દોષો જાહેર કરે છે."

અંબાલિયા મેદાનમાં મળેલી જાહેર સમા સમક્ષ બાવણ કરતાં ભારતના નાણાં પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઈએ કોંગ્રેસ સામે થતી ટીકાઓનો ઉપરોક્ત ચબ્દોમાં જવાબ આપ્યો હતો.

શ્રી મોરારજીએ વક્તુમાં જણાવ્યું હતું કે, કોંગ્રેસ જ ભારતની એવી સંસ્થા છે કે જેણે લોકશાહીનો સ્વીકાર કર્યો છે અને તેને અંગીકાર પામ્યા પર મુકવા પ્રયાસ કરી રહી છે, ઘણા

લોકો કોંગ્રેસનું મહત્વ સ્વીકારે છે. પરંતુ તેને વજોવવામાં પણ આવે છે. સાચા ટીકાકારોની ટીકા આજકાલના છે કારણ કે તે કોંગ્રેસને સુધરવાની તક આપે છે. ખાટી નકામી ટીકાઓ યી તેને કંઈ તુકસાન થતું નથી. બેશક કોંગ્રેસમાં ત્રુટીઓ છે, પરંતુ એમ તો ખીલ સંસ્થાઓમાં પણ ત્રુટીઓ હોય છે.

તેને ઇનામ આપીશ

કોંગ્રેસ અધિવેશન પાછળ લખણદુર અર્થ થાય છે એમ ડેટલાક કહે છે પરંતુ બ્યારે આટલા બધા લોકો આવતા હોય હારે તેમને જોહામાં જોઈ સમજાડો તો આપવી જોઈએ. માત્ર અનિવાર્ય અર્થ સાથે આ કાર્ય ઠેકી સુદર રીતે કરવામાં આવે છે તે કોઈ પણ જોઈ શકે છે. આ સંસ્થા એટલી મોટી છે કે આટલા અર્થ

જરૂરી છે. કોઈ પણ કામ મફત થતું નથી, અને કોઈ પ્રદર્શન કે અધિવેશન વગર ખર્ચે ભરવા તૈયાર હોય તો હું તેને ઇનામ આપીશ.

કોંગ્રેસ અંગે બોલતાં તેમણે કહ્યું હતું કે કોંગ્રેસ તો મહેરામણ છે. મહેરામણ નકામી વસ્તુ જાને કમાવી દે છે આમ છતાં કોંગ્રેસ સભ્યો એ સભ્ય રહેવાનું છે. તેમની બુલો ખીલજોની બુલોથી વધારે મંબીર લેખાવી જોઈએ.

અંગે વિશે ઉલ્લેખ કરતાં તેમણે જણાવ્યું હતું તેમણે આજળ નહિ આવેલાં મુખી દેશ અને સમાજ પ્રગતિ સાધી શકશે નહિ. દરેક પોતાની પત્ની સીતા અને એમ છુટ્ટે છે. પણ કોઈ રામ ખનવા તૈયાર નથી. દરેક પુરુષને સિદ્ધ બનવું છે, પરંતુ તે પત્નીને તો બધરી જ રાખવા માગે છે.

સૌરાષ્ટ્રમાં મોક્ષાષ્ટ નો વિપુલ જથ્થો

રૌબકાટ : સૌરાષ્ટ્રમાં વિશાળ પ્રમાણ માં જ્યા પ્રકારનું મોક્ષાષ્ટ મળી આવ્યું હોવાથી એલ્યુમીનીયમના કારખાનાની સ્થાપનાને વેગ મળશે. તાજેતરમાં અત્રે મળેલી પ્રાદેશિક ખનિજ સલાહકાર સમીતીની બેઠકમાં એવો નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો, કે સૌરાષ્ટ્ર દેશની એલ્યુમીનીયમની જરૂરીયાતોને પહોંચી વળવામાં મહત્વનો ભાગ ભજવશે. કારણ કે, એલ્યુમીનીયમના ઉત્પાદન માટે મોક્ષાષ્ટ પામી ખનીજ ધાતુ છે.

એમ પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, જામનગર જીલ્લાના જમકમ્પાણ્યુર મહાલમાંથી મળી આવેલ મોક્ષાષ્ટ ધાર્યા કરતાં ઉચ્ચ પ્રકારનું છે અને તેનો વિપુલ જથ્થો છે.

ભારતના જીએલોજીકલ સર્વેના જીએલોજીસ્ટ શ્રી સહજ્યુધે કરેલી લંબાણ સર્વે પછી ઉપરની બાબત જણવા મળી હતી. તેમના અહેવાલ શ્રી સહજ્યુધેએ જણાવ્યું હતું કે અખતરા માટેના ડેટલાક ખાડાઓ ખુલા કરીને મોક્ષાષ્ટ ડીપોઝીટની સંગોપાંચ તપાસ કરવામાં આવી હતી. મોક્ષાષ્ટ ૬૦ લાખ ટન નેટવું હોવાનો અંદાજ છે. જમીનની ૨૦ ફુટ હેઠાંજો જ મળી આવ્યું હતું. તેમણે એવી ખાચ્યા ઘાંચી છે કે, ૬૦ લાખ ટન કરતાં પણ ઘણું વધારે મોક્ષાષ્ટ મળી આવશે અને સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છના દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોમાં તેનો વધુ જથ્થો હોવાની શક્યતા છે અને તેની કુદ સમયમાં તપાસ કરવા માં આવનાર છે.

અત્રે એ યાદ આપવું જરૂરી છે કે, સૌરાષ્ટ્રના જીએલોજીસ્ટો પાસે જાપાનની એક પેઠીની મદદથી એલ્યુમીનીયમ ડું કારખાલું સ્થાપવાની યોજના માટે તાજેતરમાં ઇન્ડીયન એલ્યુમીનીયમ કંપનીના પ્રતિનિધિઓએ એલ્યુમીનીયમ ડું કારખાલું સ્થાપવા અગર તેમના કારખાનાં માટે કાચો માલ મેળવવાના હેતુથી સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છની મુલાકાત લીધી હતી.

રીફાઈનરી કયાં ?

અમદાવાદ : ગુજરાતમાં વીસ લાખ ટનની રીફાઈનરીની સ્થાપના કરવા અંગેની જાહેરાત ભારત સરકારના તેલ અને ખાણ અંગેના ખાતાના પ્રધાન શ્રી ડી. માલવીઆએ કરી હતી. ગુજરાતમાં રીફાઈનરીની સ્થાપના અંગે સ્થળની પસંદગી માટે પ્રાથમિક તપાસ કરવા નીમાલેલી ડેન્ડ્રના તેલ, વાહન વ્યવહાર ખાતાના અધિકારીઓ તથા ગુજરાતના મુખ્ય સચિવ શ્રી વી. ઇશ્વરનગી બનેલી પંચ સભ્યોની સમીતીએ તેનો અહેવાલ તૈયાર કરી નાંખ્યો છે.

ગુજરાતના અંકલેશ્વર અને ખંભાતના તેલક્ષેત્રના વિસ્તારની ઝીણવટભરી તપાસ કર્યા બાદ આ સમીતીએ સૂચિત રીફાઈનરી માટે બે સ્થળોનું સુચન કર્યું છે. (૧) અંકલેશ્વરની આસપાસની દસ માઇલની વિસ્તાર અને (૨) ખંભાત આં વાસદ વચ્ચેનો વિસ્તાર.

દેવે પછી રીફાઈનરી માટેની ટેકનીકલ સમીતી આ બે વિસ્તારોની મુલાકાત લેશે. આ સમીતી તેલના અધિકારજીના નિષ્ણતો અને ઉચ્ચ ટેકનીકલ જ્ઞાન ધરાવનારાઓની ઢરો. એ આ સમીતી આ બે વિસ્તારોમાં યી કયા મોક્ષાષ્ટ સ્થળે રીફાઈનરી સ્થાપવી જોઈએ, તે અંગે બહાસમજુ કરશે. ટેકનીકલ સમીતી થેલા વખત સુધીમાં તેની બહાસમજુ સરકારને કરી દેશે એમ માનવામાં આવે છે, અને આ રીતે ગુજરાતમાંની રીફાઈનરીના મોક્ષાષ્ટ સ્થળોનો ખ્યાલ આવી જશે.

ફરવુઅર્ડ રાષ્ટ્રીને મળશે

લંડન : ડો. ફરવુઅર્ડ આર્ચની ૯ તારીખે રાષ્ટ્રીને વાટાઘાટ માટે મળશે. ફરવુઅર્ડ એજો વડા પ્રધાનોની પરિષદમાં જાય છે, તેમણે સાથે મોસીસ ફરવુઅર્ડને પણ લઈ જશે. એ ખીલ સત્તાવાર મુલાકાતો વડા પ્રધાન ફરવુઅર્ડ લેશે તે નીચે મુજબ છે.

૮મી માર્ચ : મી. ડેરેલ્ડ મેકમીલન, ઘિટનના વડા પ્રધાન તરફથી વડા પ્રધાનોને અપાયેલા ખાણમાં ડો. ફરવુઅર્ડ હાજર રહેશે, અને સાંજે મુલાકાતમાં હાજર રહેશે.

૧૦મી માર્ચ : રાષ્ટ્રી અને પ્રીન્સ શીલીપના માનમાં ગાઇડ્સ હોલમાં અપાયેલા ખાણમાં હાજરી

૧૧-૧૨ માર્ચ : મેક્સની મુલાકાત. ૧૩મી માર્ચ : માઇલ્ડ હોલમાં સમવાયતંત્રના હાઇ કમીશનરોનું સ્વાગત. ૧૬ મી માર્ચ : સમવાયતંત્રના વડા પ્રધાનોને રાષ્ટ્રી તરફથી ખાણું. ૧૭મી માર્ચ : દક્ષિણ આફ્રિકાના કલમમાં ખાણું.

—ભારત સરકારે વડોદરા ખાતે ઝાઇલ એન્ડ નેચરલ ગેસ કમીશનની એક કચેરી સ્થાપવાનો નિર્ણય કર્યો છે. આ કમીશનની વડી કચેરી હરોરાદન માં છે પણ ગુજરાતમાં તેલ મળી આવતાં એક પેટા કમીટી વડોદરા ખાતે સ્થપાશે.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

જીકઠીપણ, સુસાદરી, વીમાનાં અને જનવલ એજન્ડ ઉદ્દેસ્ત્રાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની દવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માટે સુસાદરી કરવા ધેર ક્યાં અમારી મારફતે જીવન કરો. ઇંગ્લો, આય, ચોરી, હુલ્લક, અહરગાત, ખેડખાસ, વિરેરેના વીમઃ અને જીરાવા આપીએ છીએ.

ઈન્ડમટેક્સ, પરસુલ ટેક્સ, ડિસાળના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ કલ્ચીયરન્સ સર્વેક્ષક કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં હઈ પણ ફ્રી લીધા વિના અધે મફત સલાહ આપીએ છીએ. નેચનલ ગ્યુજુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઝોડે ઝોરૂલીયા અને થોઈચાપર ઈનરગ્યુન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ.

Office : 9 Barkly Arcade, 38 Market Street, Phone : 339033, Johannesburg.

Residence : 52 Patidar Mansion, 13 Kort Street, Phone : 330816, Johannesburg.

રાતા સુકા મરચા
નેટ ૭૦ રતલ બેમની. શી. ૫૫-૦ અને ૧૨ રતલ બેમની શી. ૨૨-૦ અને આફ્રિકાના લાંબા હાયાના જુમ ૩૩૦૦ની શી. ૨૦-૬.
તેમજ હાપની ખાંડેલી સારા લાભ મરચાં પણ મળશે.
માટે લખો :
Maarmans (Pty.) Ltd.
P. O. Box 26, Phone 128
(Brits, Transvaal)

વિવિધ વર્તમાન

બહેરમાં લટકતાં બંધ-ખોરોનાં શબ્દ

એક સમજાવ્યા: એ બળવાખોર નેતા આ જેમને પોલીસે હાંસી દીધી હતી તેમનાં શબ્દો જેવા સે'ટન્યો'સ રહેરેર માં મોટી મેદની ભંગી હતી. બળવા ખોરોના નેતા બનરસ મેશીમતું નેવે એ પોલીસ સાથેની ઝપાઝપીમાં સખત ધવાઓ હતો તેને બચાવવા માટે દાકતરો તનતોહ મહેનત કરી રહ્યા છે. બનરસને બોચીમાં ધળું યજ છે. બનરસના બાઈ જેનેનાને પણ પોલીસે પકડ્યો હતો અને તેની કતલ કરી હતી. યાદી ચોડીદારોના વડા તેબાહુનની પણ કતલ કરવામાં આવી હતી. લખ-ભખ તમામ બંધખોર આગેવાનો પકડાઈ ગયા છે.

મસાકામાં નવી કોર્ટ

મસાકાની નવી લો કોર્ટ યુનાનગના ચીફ જસ્ટીસના હાથે પ્રુલી ચુકવામાં આવી છે. તેની પાછળ સરકારે પાંચ લાખ શીલિંગો ખર્ચ કર્યો છે. આ મકાન બહુ આક્રિંકનોએ જ બાંધેલું છે જે કે પ્લાન સરકારી આક્રિંકને બનાવ્યો હતો. બારીઓમાં એલ્યુમીનીયમનાં લુવર્સ નાંખેલાં છે. મસાકાની તાલીફ કોર્ટના આ નવા મકાનમાં દર ચરો. મસાકામાં કાવદાનું કામકાજ વધી જવાથી કામકાજ માટે જુનું મકાન બંધ ન તાનુ પડતું હતું.

યુનાનડામાં બે આ. ડોક્ટરો

બે યુનાનડાવાસીઓને યુનાનડામાં ઓટીય ડીઓવાળા ડોક્ટરો બનવાનું માન પ્રાપ્ત થયું છે. ડો. ડીલુકા યુસોથે એમ. આર. સી પી. યપા છે અને ડો. ક્યાલરાઝી એમ. આર. સી એસ. યપા છે. પુર્વ આફ્રિકામાં તેઓ પહેલાં જ આફ્રિકન સરજન છે. તેઓ બન્ને મહરેરેમા ડોક્ટરનું બધુપા હતા અને ત્યારપાદ આગળ બહુવા માટે બંધન થયા હતા. યુનાનડા આવી રીતે બધી દિશામા આગળ વધી રહ્યું છે અને આગ્રાદી મારેની લાયકાત પ્રાપ્ત કરી રહ્યું છે.

માધવાણી ફેમીલીની ઉદારતા

માધવાણી ફેમીલીની ઉદારતા યુનાનડામાં સદ્દ કાઈ ભણે છે. સદ્દ મત મુગજમાઈ માધવાણીની યાદગીરીમાં તેમના પુત્ર શ્રી બપંતામાઈ માધવાણી જેઓ યુનાનડા પારાસકાના સભ્ય છે તેમણે જુનીવર સ્કૂલ બીલ્ડીંગનું દાન કરેલ છે. આ શાળા આફ્રિકનોની જરૂરીયાત માટે વપરાયો તેવી જાહેરાત સરકારે કરી છે.

કેયુબામાં

કેયુબામાં અમેરીકાના છ નામરિકોને કેયુબાની સરકાર સમે મોંવતુ કરવા

આરોપસર કોર્ટમાં લેવા કરવામાં આવતાં સરકારી વહીવે આ આરોપને બપંકર યુનહો મજાવી એ બધા આરોપીઓને મોતની સજા કરવાની મામણી કરી હતી. પણ કેમ ચાલ્યા પાદ કોર્ટે એ હજી અમેરીકોને ૩૦ વર્ષની જેદની સજા ફટકારી છે.

બંદુકની અણીએ દયાળને રોક્યા!

લીશીપોલ્દાવીલ: બંધવા-આની નિવાસિત હાવણીઓને પ્રવાસ કરી રહેલા ક્રિમિ ખાતેના યુનેના ખાસ પ્રતિનિધિ શ્રી રાનેશ્વર દ્યાળ મિયાબી બઈ રહ્યા હતા ત્યારે અલમ યજ અજેલા કસાઈ પ્રાનતના શ્રી આલ્પટ કાલોનજીના દળોએ બંદુકની અણી ધરીને તેમને આમળ વધતા અટકાવ્યા હતા. એમ જાણવા મળે છે કે શ્રી દ્યાળે શ્રી કાલોનજીની વિધિપૂર્વક મુલાકાત લીધી ન હોવાથી સેનાએ તેમને અટકાવ્યા હતા. પાછળથી શ્રી દ્યાળે શ્રી કાલોનજી સાથે વાત કરી હતી અને તેમને આમળ જવા દેવામાં આવ્યા હતા. શ્રી દ્યાળને બંધવા-આ માં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સેના પાસેનાં શસ્ત્રો બેલજીમમથી મળ્યાં હતાં.

કેનેડી દંપતી 'બાયુ કી દુનીયા' નિરખશે!

ન્યુયોર્ક: પ્રમુખ જ્હોન ફેનેડી અને શ્રીમતી ફેનેડીએ વોશિંગ્ટનમાં રજી થનાર 'બાયુ કી દુનીયા' નામ ના પારિતોષિક-વિજેતા ચિત્રની પ્રથમ રજીઆત વેળાએ હાજરી આપવાના ભારતીય એલચી શ્રી ચામલાના આ-મંત્રણને સ્વીકાર કર્યો છે. નવા અમેરીકી પ્રમુખ અને અમેરીકાની પ્રથમ મહિલાનો આ પહેલો જ ચિત્ર સત્તાવાર કાર્યક્રમ હશે. 'બાયુ કી દુનીયા'માં આજનું ભારત અને તેની બાલિની આશાઓ વ્યક્ત કરવામાં આવી છે.

ધારાસભામાં અમે કેમ નહિ?

મોખ્યાસા ખાતે કાનુના નેજા હેટળ આફ્રિકન ઓઓની એક મીટીંગ ભરાઈ હતી તેમાં એ ખાખત પર બેદ વ્યક્ત થયો હતો કે ઓઓ રાજકારણમાં રસ ધરાવે છે છતાં કાહુ કે કાનુ કોષ્ટએ એક પણ મહિલા ઉમેદવારને પસંદ કરી નથી.

નેરોબીની પ્રુલી બેક માટે મી. ટોમ એયા સામે દરીશાઇ કરવા બદલ મીટીંગે ડો. વાપાકાની ટીકા કરી છે.

જીવનસાથી શોધી આપતું યંત્ર રાજાઓની હીરાચી લીઓટિસ તાને-તરમાં તથ્યાર કરેલુ એક પારમેટોન ધ્રોમોક્રોનિક કમ્પ્યુટર, જે જ્યતમાં

તેના પ્રકારનું-પહેલુ જ યંત્ર છે. તમારે જેવો બોધએ જોવો જીવનસાથી પસંદ કરી આપે છે.

આ માટે શરૂઆતમાં તમારે એક પ્રશાવલી ભરવાની હોય છે. પુરો માટે પ્રશાવલીમાં તેમની બાવી પતની નાં સોન્દર્ષ, ગુણો, રાધણકળા, વગેરેને લખતા સવાલો હોય છે. યુવતીઓ મારેની પ્રશાવલીમાં તેમને બોધતા પતિ નો શારીરિક બાધા, સ્વભાવ, નાણા-કીમ દાલત વગેરે સંબંધો હોય છે.

આ પ્રશાવલીઓને મથીન પોતાની પાસે અમાલથી જમા થયેલા લખના સેંકડો અભિલાષી ઉમેદવારોની વિખતો સાથે સરખાવી જુએ છે. જે તમારી પસંદગીના બધા ગુણો ધરાવતો કોષ્ટ ઉમેદવાર હોતો નથી તો મથીન તમને કહેશે "માફ કરજો તમારા માટે અહીં કોષ્ટ યોગ્ય જીવન સાથી નથી" પરંતુ તમારી પસંદગીના ગુણો ધરાવતા કેટલાક વધારે ઉમેદવારોના ફોટાઓ પ્રદર્શિત કરે છે અને તમે તેમાંથી જીવનસાથીની પસંદગી કરી શકો છો.

આ યંત્રનો ઉપયોગ અત્યારે વિકટ વિગાની કોષ્ટઓના ઉલ્લેખ સોધવા માટે યજ રહ્યો છે પરંતુ નજીકના ભવિષ્યમાં તેની પામેથી ઓકરા-ઓકરી ઓનાં ચોકાં બેસાડી આપતી લોક-લલાલનું કામ લેવાનો પણ ધરાવે છે.

પુસ્તક ઉપર પ્રતિબંધ

"આફ્રિકા-રટસ એફ રીવોલટ"

આ નામની ચોપડીની આખાત તથા વેચાણ ઉપર કેનીયાની સરકારે પ્રતિ-બંધ મુલ છે. આ ચોપડી એક વાડીસે લખા છે અને તેને પ્રસિદ્ધ કરનાર પેટીનું નામ છે મોરેન્સ એન્ડ નીશાટ, લંડન.

અમેરીકા પાસે હજાર હાઈકોલન બોમ્બ છે

ન્યુયોર્ક: અમેરીકા પાસે એક હજાર હાઈકોલન બોમ્બનો સંગ્રહ છે એમ અમેરીકાના આગેવાન અણુ વિગાની ડો. રાલ્ફ ઇ. લેવે અહીં જણાવ્યું હતું.

વિગાન વિકાસ સંઘના વાર્ષિક સંમેલનમાં બોલતાં તેમણે કહ્યું હતું કે એ હજારમાંનો દરેક બોમ્બ એક શહેરને નાણુદ કરી શકે તેમ છે. તેમણે એમ પણ ઉમેર્યું કે બીબી પૃ.૦૦૦ વધુ બોમ્બ વેદા કરી શકાય તેટલી સામગ્રી અમેરીકા ધરાવે છે.

લોકમતનો બહિષ્કાર

કરવાની થયેલી હાકલ

ડુનીસ: સંરચાનવાદી સેના મારફત ફ્રેન્ચ સરકાર અલ્જીરિયાના પર ને કહેવાતા લોકમત કોષ્ટ બેસાડનાર છે તેનો બહિષ્કાર કરવા માટે અલ્જીરિયા ના લોકોને સંગઠિત કરવાનો અલ્જીરિયાની કામચલાઉ સરકારે નિર્ણય કર્યો છે, જેમ બળવાખોરોના પ્રવક્તાને આને જણાવ્યું હતું.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!

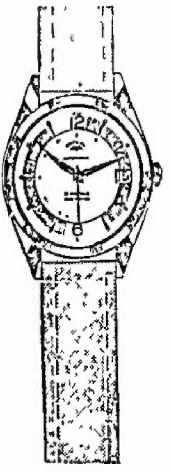
શ્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીયાળ!

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલિનાં
ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- * શામર
- * શાદરી
- * લેકા
- * રૂસર

વિગેરે દરેકે જાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજમા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન: ૮૩૫-૨૬૦૫

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

હિંદના સમાચારો

તા. ૨૮-૨-૧૯૬૧.

ત્રાંબાનું કારખાનું સ્થાપવાની ભારત સરકારની વિચારણા

રાજકોટ : ભારત સરકારે દસ હજાર ટન ત્રાંબાનું વાર્ષિક ઉત્પાદન કરે તેવું કારખાનું ત્રાંબાનું વિચારી રહી છે. ઇન્ડિયન બ્યુરો ઓફ માઈન્સ તેના કાર્યમાં જે પ્રમતિ સાધી છે તેનાથી પ્રેરાઈને ભારત સરકાર આ દિશામાં આગળ વધી રહી છે.

ઇન્ડિયન બ્યુરો ઓફ માઈન્સ તેના દેવાલકમાં ભારતમાં સંખ્યાબંધ સ્થળોએ ત્રાંબાના વિપુલ ભંડારો મળી આવ્યા નું જણાવ્યું છે.

દરીબો વિસ્તારમાં ૨૫૫ ટકા તાંબુ ધરાવતાં પટો મળી આવ્યા છે. પ્રતાપનદી વિસ્તારમાં ચાલતાં હિલ્લિંગનું પશુ ઉત્પાદનક પરિશ્રામ આવી રહ્યું છે.

હુંહુંનું જીલ્લાના ખેતરી વિસ્તારમાં પશુ પ્રાથમિક તપાસમાં કૌપર ઝોરનો સારો એવો નવથો શુભભાગ જણાયો છે. આ નવથો લગભગ ૨ કરોડ ૮ લાખ ટન જેટલો અંદાજાયો છે.

અંધિના કુતુંલ જીલ્લામાં પશુ રોષ-ખોળ કસાઇ છે. બિહારના ચંદીખાર જીલ્લાના અમનેર ખાતે પશુ ટેટલાક ખનીને જણાયા છે આમાં ૪૦ ટકા સફર ધરાવતા ૩ કરોડ ૮૪ લાખ ટનના જથ્થાએ છે.

ચોરિસાના કીરીછુટી ખાતે ૮ કરોડ ૬ લાખ ટન આર્બન ઝોરના જથ્થા જણાય છે.

સીમલુખ ખાતે ત્રાંબાના નવા રોષવાળું કાર્ય પેશુ આગળ વધી રહ્યું છે.

બાળકો એટલે પરમેશ્વરના કિરસ્તાઓ

ઇંદોર : ભારતના ઉપરાષ્ટ્રપતિ ડો. રાધાકૃષ્ણને ભારતીય માળખેળા પ્રસંગે ખાલ વિકાસ પરિષદ તરફથી થયેલી વિવિધ સ્પર્ધા અંગેનું પારિતોષિક વિતરણ કરતાં શિક્ષકો અને માયાપોને બાળકો પ્રભુના પોતાનાં બાળકો છે એ રીતે તેમને વિકાસ યાજ એમાં સહાય કરવાની અપીલ કરી હતી.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે બાળકોમાં પારાવાર ઉત્સાહ અને શક્તિ પરેસાં છે અને વિવિધ પ્રવૃત્તિ દ્વારા તેઓની એ શક્તિ બહાર દેખા દે છે. આપણે તેમના એ ઉત્સાહ કે વધારાની શક્તિ ને દાબી દેવા જોઈએ નહિ પણ આવા સમારંભો યોજીને એને સુમાર્ગે વાળવા જોઈએ.

ડૉ. ૯૦૦૦ની સંખ્યાવત
પલસાણાના રહીશ સ્વ. ડૉક્ટર બગવાનજી કલ્યાણજીના ધર્મપત્ની

શ્રીમતી પાર્વતીબેન બગવાનજી નાથે એમના પતિના સ્મરણાર્થે પલસાણાના શ્રી મહાદેવ દેસાઈ શિક્ષણ સમાજને મર્યાદા વિનાશીને કૃતજ્ઞતા મળવામાં મદદરૂપ યાજ એ ઉત્તુથી રૂપિયા ૧૫૫ હજારની ઉદાર સંખ્યાવત કરી છે. આ સિવાય એમણે બીજી પશુ ટેટલીક બહેર સંરચાએને સારી એવી સંખ્યાવત આપી છે.

ઉદ્યોગક્ષેત્રે ભારતે કરેલી પ્રગતિ

સુરત : “ગોષ્ટ પશુ આજદ દેશના ઇતિહાસમાં સ્વાતંત્ર્યપ્રાપ્તિના પ્રથમ દશ વર્ષમાં ઉદ્યોગિક ક્ષેત્રે ૪૫૦થી માંડીને ૪૫૦૦ કરોડનું સુદી રોકાણ થયું હોય એવો એક પશુ દાખલો નોંધાયો નથી. ભારતની પ્રગતિને દરજ્જાકાળ કહો કે અમે તે કહો. પશુ ભારતે દસ વર્ષમાં જે ઉદ્યોગિક ક્રાંતિ કરી છે તેવી ક્રાંતિ તે ભારતના કોઈ પશુ દેશમાં થઈ નથી.”

નગીનચંદ હોલમાં સુરત ચેમ્બર ઓફ કોમર્સની ખાસ સભા સમક્ષ આપણુ કરતાં કેન્દ્રના ઉલોચ પ્રધાન શ્રી મનુભાઈ શાહે ઉપરોક્ત શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા.

તેમણે કહ્યું કે આને ભારતના દક્ષિણ છેડાથી માંડીને ઉત્તર અને પશ્ચિમ છેડાથી માંડીને પૂર્વ તરફ ઝડપી મતિએ ઉલોચીકરણ કરી વળ્યું છે. આને બ્યારે રાષ્ટ્રીય દેહવત અને આવક માં વૃદ્ધિ યાજ તેની જીવંત તાલાવેલી અને તેને ઘાટ આપવાની તૈયારી જોઈએ છીએ બ્યારે આપણને લાગે છે કે આપણે ઉલોચિક ક્રાંતિને આરે આવીને ઉભા છીએ. આને ભારતના શહેરે શહેર અને મામે મામ ઝોલોગી કરજીના પાયા નંખાઇ રહ્યા છે, અને એજ એની પ્રગતિની નિચાની છે.

ભારતમાં મોટી બખતરિયા મોટરો બનાવવાની તૈયારી

નવી દિલ્હી : ભારતમાં મોટી બખતરિયા મોટરો બનાવવાનું કારખાનું ત્રાંબાવામાં વિદેશી સંયસહકાર મળવાની ટેટલી શક્યતા છે તેની તપાસ કરવા માટે ત્રીજી ઓફ જનરલ સ્ટાફની આગેવાની હેઠળ ત્રણ સમયોનું પ્રતિનિધિ મંડળ પશ્ચિમ જર્મની અને હિંદનના પ્રવાસે ગયું છે.

આ પ્રતિનિધિમંડળ પાસે કારખાનું નાખવા વિષે ચોક્કસ ચોલ્લા છે. ભારતના સંરક્ષણપ્રધાન શ્રી કૃષ્ણમેનન અમેરીકાથી ભારત પાછા ફરતાં ઘોડા દિવસ લંડનમાં રોકાણે અને પ્રતિનિધિ

મંડળ સાથે કારખાનું શરૂ કરવાની ચોલ્લા ફેટલી આગળ વધી છે તે વિષે ચર્ચા કરશે.

શ્રી નહેરૂ વિશ્વભારતીના કુલપતિ તરીકે ફેરીથી ચુંટાયા

પ્રતિનિધેતન : અત્રે મળેલી વિશ્વ ભારતી યુનીવર્સીટીની સંજ્ઞની સભામાં વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂ વિશ્વ ભારતીના કુલપતિ તરીકે ફેરી ચુંટાયા હતા. ૧૯૫૧માં આ યુનીવર્સીટીની સ્થાપના થઈ ત્યારથી શ્રી નહેરૂ એના કુલપતિ તરીકે રહ્યા છે.

સભાનું પ્રમુખરયાન ઉપાયાર્થે શ્રી એસ. આર. દાસે લીધું હતું.

સુરતમાં ડૉ. ૧ કરોડના ખર્ચે પ્રાદેશિક ઇન્જનેરી કોલેજ

સુરત : ત્રીજી પંચવર્ષીય યોજનામાં સુરતમાં અંદાજે ડૉ. ૧ કરોડના ખર્ચે ગુજરાત રાજ્યની પ્રાદેશિક ઇન્જનેરી કોલેજ સ્થાપવાની અને એની સાથે આ કોલેજ માટે ડૉ. ૨૦ લાખનું ધાન આપનારા જાણીતા ઉલોચપતિ સર પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસનું નામ જોડવા ની ચોલ્લાને ભારત સરકારે મંજૂરી આપી છે એવી સત્તાવાર માહિતી ભારત સરકારના વૈજ્ઞાનિક સંરોધન અને સાંસ્કૃતિક બાબતો માટેના પ્રધાન મંડળના અંડરસેક્રેટરીએ સુરતમાં ઇન્જનેરી કોલેજ સ્થાપવા માટેના પ્રયાસો કરી રહેલી થી સુરત એન્જનીયરીંગ એન્ડ ટેકનોલોજી પ્રમુખ શ્રી યુ. એન. મહિડાને એક પત્રકારા આપી છે.

એક અખબારી સુલાકાતમાં થી મહીડાએ ઉપરોક્ત માહિતી આપી હતી.

ડૉ. સોની નવી ડીઝાઇનની નોટ બહાર પડશે

મુંબઈ : રીઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા ટુંક સમયમાં જ નવી ડીઝાઇનની રૂપિયા સોની નોટ બહાર પાડશે એમ બેંક એક ઘાટીમાં જાહેર કયું છે. તેમ છતાં અચોક સત્તાની છાપવાળી ચાલુ ડીઝાઇનની નોટ પશુ કામદેસરના ચલણ તરીકે ચાલુ રહેશે. એ કે નવી તેરોની ડીઝાઇન તદ્દન

નવી છે, છતાં તેની સાઇઝ છે તેમની તેમ જ રહેશે.

દેશના જંગલનો કુલ વિસ્તાર શુવનેશ્વર : શ્રી એસ. ડે. પાટીલે

જાહેર કર્યો : શ્રી એસ. ડે. પાટીલે જાહેર કર્યો કે, આપણા દેશની જમીનના ૨૨ ટકા વિસ્તાર જંગલ છે. બાંધકામમાં ઉપયોગમાં આવતું લાકડું મળી રહે તેવા જંગલનો વિસ્તાર તેો માત્ર કુલ જમીનના ૧૫ ટકા જેટલો જ છે.

ગુજરાતની વસ્તીમાં ૨૦ ટકાનો વધારો

અમદાવાદ : ગુજરાત રાજ્યમાં વસતિ મજતરીનું કાર્ય હાથ ધરાયું હતું. પ્રથમ મજતરી થઈ મજ દતી ગુજરાત રાજ્ય માં ૧૯૫૧ની વસતિ કરતાં ૧૯૬૦માં ૨૦ ટકાનો વધારો માલમ પડ્યો હતો. વસ્તી ૨,૨૦,૦૦,૦૦૦ જેટલી નોંધાયેલી હતી. વડોદરા શહેરમાં ૪૦ ટકા વસતિનો વધારો નોંધાયો છે.

દહેજ “તેલબંદર” બનશે

બરુચ જીલ્લાના દહેજ બંદરને “તેલ બંદર” તરીકે વિકસાવવા અંગે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે અને તેની પાછળ ત્રીજી યોજના દરમ્યાન સરકાર યો કરોડનો ખર્ચ કરી ત્રણેક વર્ષમાં તૈયાર કરવાની અપેક્ષા રાખે છે. એમ જાણવા મળ્યું છે.

અમદાવાદમાં ધારાસભ્યો ઉલોચપતિ એ, પત્રકારો સમક્ષ શ્રી માલવીયાએ જણાવ્યું હતું કે, ગુજરાતના સુખ્ય પ્રધાન ડો. મહેતા અને ગુજરાત-સરકાર દહેજ બંદરને “તેલબંદર તરીકે” વિકસાવવા ઇન્ટેન્ડ છે. આ અંગે વિચારણા કરવામાં આવશે.

ધરમાં ફ્રેમ બનાવી ટંબાડના લાયક સુકાળ. “મનને બોધ” સ્વ. કીશોરલાલ મશરવાળા કૃત. સુંદર ગદ્ય કામળ પર બે રંગમાં છપાયું છે. બાવુ ફક્ત થી. ૧-૦૦ પોસ્ટેજ ૩ પેની.

‘Indian Opinion’
P. Bag, Durban, Natal.

વાંચો ! જરૂર વાંચો ! લાભ જ થશે !

રોષધું મદરો, જોઈતું મળશે, પસંદ ટળશે.
હમારે ત્યાં તોચેની બધીજ વસ્તુઓ મળે છે.
જીઓ માટે : વેણીઓ, સુંદર સ્પન્ડ અને બીજી અનેક ભતની મળશે, રીબોનો પશુ મળશે ગરમ હુલના જરસીક, પુલોવર, કારડીગન, સોંગલેટ, ચડડી, સોલક વિ.
બાળકો માટે : નાયલનનાં ગલ્લાં, ટોપી, બ્લાકેટ, શોલ, સોંગલેટ, ચડડી, સોલક, નેપશીન્સ, હુલનકેપ, પેડીશટ, નાઈટીસ, બીબી, ફૂલસ કલોથ, બાય સ્પન્ડ વિ.
ટેબલ પલરટીક ફલાવર્સ, સ્પન્ડનાં જશીકાં, તર્ડીયા, ગાદી, વિ.
વેપાર માટે ચાંદી જેવા ચળતાં સ્ટેનલેસ સ્ટીલના વાસણો, ઇન્ડેન્ટકરો. વિલ્ડબ શા માટે ! સારે માલ વેચાઈ જતાં શી વાર !!

ઉપયોગી સાહિત્ય : માખરો હેટર્સ (પ્રા) લી.
(બીબાભાઈ માસ્તર એન સન્સ)
ફોન : ૯૩૫-૭૬૬૧ — પહેલે માળે, — પો. બો. પરપા. ૪
માસ્તર મેનશન્સ — ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ

નેરોબીનું પાકમેક પરિષદ

નેરોબી ખાતે પૂર્વ અને મધ્ય આફ્રિકાના સર્વોપરી આફ્રિકન નેતાઓની પ્રથમ શીખર પરિષદ-પાકમેકમાં પૂર્વ આફ્રિકાના ચારેય પ્રદેશોનું-કેનીયા, યુમાન્ડા, ટાંઝાનીકા અને ઝાંઝીબારનું સમવાય તંત્ર-ફેડરેશન રચવાનો હરાવ પાસ કરવાની મુખ્ય કામગીરી બંધવી વિચારણા થઈ હતી.

હરાવમાં બહુવચવામાં આવ્યું હતું કે પૂર્વ આફ્રિકાનું ફેડરેશન પૂર્વ આફ્રિકાની પ્રબલઓની એકતા માટે તેમ સામાજિક ઉત્કર્ષ માટે બહુ આવશ્યક છે.

આફ્રિકન સરકારો

આ હરાવ પર થયેલા પ્રવચનોમાં આફ્રિકન નેતાઓએ બહુવચ્યું હતું કે કેનીયા, યુમાન્ડા અને ઝાંઝીબારમાં ચુંટણીઓ થયા બાદ તુર્ત જ આફ્રિકન વડા પ્રધાનોવળી આફ્રિકન સરકારો સ્થાપવાની જોઈએ.

આ સરકારોએ તે બાદ ફેડરેશન કરવા માટેનાં ચોખ્ખા પગલાં ભેવા માટે એક શીખર પરિષદ બોલાવવી.

પાકમેકની બાંહેધરી નીચે કાનુ નેતા

ઓએ નકરોબીમાં બોલાવેલી આ કોનફરન્સને દિવસ ચાલી હતી. તેમાં મધ્ય આફ્રિકાના હાલના ફેડરેશનને સખત રીતે વખોડી કાઢવામાં આવ્યું હતું અને બધામથ્થ કરી હતી કે એ રોડેશીયા અને ન્યાસાલેન્ડના હાલના એ ફેડરેશનને તુર્ત જ તોડી પાડવું. એ મધ્ય આફ્રિકાના ફેડરેશનના દેસા તેમનું પોતાનું બાલિ પોતાના હાથે પોતાની જ સુરેક્ષી સરકારો પસંદ કરવાનો હક્ક છે.

કાડુનો વિરોધ

કેનીયાની કાડુ પાર્ટીના પ્રમુખ મી. સુલીરાએ નેરોબીમાં મળેલી આ પરિષદનો વિરોધ કર્યો હતો અને બહુવચ્યું હતું કે કાડુ એ જ આ પરિષદ બોલાવી હતી. મી. ન્યેરેરે મી. ઝોબાયાના મિત્ર બને હોય પણ તેમણે આવી એક પાર્ટીને બોલાવેલી પરિષદમાં આવવું જોઈતું ન હતું. મી. ન્યેરેરેએ આ રીતે એક પાર્ટીની પરિષદમાં હાજરી આપી કેનીયાની આંતરિક બાબતમાં માયું માયું છે.

અયુબખાને પ્રબલ સમક્ષ મુકેલ પંચશીલનું વ્રત

પાકિસ્તાનની પ્રગતિ, કલ્યાણ અને ઉત્કર્ષ માટે પ્રમુખ અયુબખાને લોકો સમક્ષ પાંચ મુદ્દાઓ રજૂ કર્યા છે અને પાકિસ્તાનીઓને એ મુદ્દાઓને અપલમાં મુકવા આમ્રદ કર્યો છે: આ પાંચ મુદ્દાઓ છે:

(૧) પાકિસ્તાનીઓએ સાદું જીવન માળવવું છે. વખર બરૂરીયાતોને ખર્ચ કરવાનો નથી. ભલકાંથી દુર રહેવાનું છે. લગન અને મૃત્યુ પાછળ કરવામાં આવતા બીન-બરૂરી મોટા ખર્ચો બંધ કરવાના છે.

(૨) પાકિસ્તાનીઓએ દેશની અને પોતાની ઉન્નતિ માટે વજ્ર અને વજ્રુ કામ કરવાનું છે. તેમાં રાત કે દિવસ જોવાનો નથી. તેમણે પોતાને કાબે આવવું કામ અને ફરજ એવી ચીવટથી બળવવાનાં છે કે તેમના ઉપર નબર રાખવા માટે ઉપરી અમલદારો અને દેખરેખ રાખનારાઓ રોકવા ન પડે. કામ પણ સાઈ ચાપ અને ખર્ચમાં પણ ખચત થાય.

(૩) પાકિસ્તાનીઓએ સંપીલા રહેવાની રીત કેળવવાની છે અને કાપડો અને વ્યવસ્થા બળવવાની અને દેશની ઉન્નતિ માટે ચર્તા સરકારી કુકરોને સ્વચ્છતાથી પાલન કરી તેનો સારો અમલ થાય તે જોવાનું છે.

(૪) પાકિસ્તાનનો જન્મ ને કામ માટે થયો છે તે રાષ્ટ્રીય તેમને જીવવાની

નથી. દેશકલ્યાણની વાત આવે ત્યાં વ્યક્તિનું કલ્યાણ એક પાછુએ રહે તેમ વર્તવાનું છે.

(૫) પાકિસ્તાન ધરલાખી રાબત ધરલાખ એટલે અલ્લાહનું રાબત અલ્લાહનો દુકમ દરેક પાકિસ્તાનીને શીરકામો રહેવો જોઈએ અને તેણે પોતાનું જીવન અને જીવનને અલ્લાહ દરદરેય હાલસાહજુર છે અને આપણાં બધાં કામો ઉપર નબર રાખે છે તેનો ખ્યાલ રાખીને ધડનું જોઈએ.

યુગાન્ડામાં એશીયનોની વસ્તી

નોન-આફ્રિકનો સંબંધ તાજેતરમાં લેવાએલા સેન્સસના રીપોર્ટમાં ટેલેક જાણવા જેવી વિગતો રજૂ થઈ છે. આ રીપોર્ટ યુજબ બીન-આફ્રિકન પ્રબલ ધણું ખર્ચ ચહેરામાં જ વસે છે.

તેમની વસતીના ૮૦ ટકા ચહેરામાં કે ટ્રેડિંગ સેન્ટર્સમાં વસે છે અને યુગાન્ડાના ૧૫ મુખ્ય મારોમા તેમને ૬૦ ટકા જેટલા વસવાટ છે. તેમની વસતીનો વધારો વાર્ષિક ત્રણ ટકા જેણે થાય છે. પરંતુ આની અંદર ઘટાડો થવાનો સંભવ કારણ કે જન્મ પ્રમાણ ધરે છે.

ગુજરાતી રેકોર્ડો

હીંદુસ્તાનમાં બનેલી ગુજરાતી રેકોર્ડો, હવે અમારે ત્યાં મળે છે.

૨૦ રેકોર્ડોનું બોક્સ કેવળ રૂ. ૩૦-૦

રેકોર્ડોમાં ભાવનો, નાટકો, ગરબો વિગેરેનો સંગ્રહ છે. હિંદના "લિટરેટ લિટ" શી. ૨-૧ માં છુટી મળે શકશે. આવે તક અને લાભ ફરીથી ત્રણશે નહિ. પેર્ફેક્ટ મફત-પોસ્ટલ મોકલવો—

સી. એ. ડી.ના બોર્ડરો અને લઈએ છીએ.

નેશનલ રેકોર્ડ કંપની

શોપ ૨, અબમેરી આરકેકે, બોર્ડ ૧૪૧ એ. ઓ સ્ટ્રીટ, પો. એ. બોક્સ ૧૫૭૪, — ડરબન

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

ગુરતી જામણના અમે રોસ્પલીટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેશીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકમે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ફાઈડ લઈએ.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના બુલ્બાપર - ડરબન. ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

આદુ, લસણ બબર ભાવ, નારીંગીન નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.

દુકાન ઠાર માટે બાંધવાના ન્યુએપેપર બબર ભાવ,

પશા, હગરી (હાંદા), મુકા લાલ ગરબા, મુકા ઝીમા (ઝીલા), સોનેરી રંગનો ગોળ, દરેક ભતનો ચરી મસાલા વિગેરે હમેશાં સ્ટોકમાં રાખીએ છે. મ્યુરી અને ચેનલી પાન બબર ભાવ, પોસ્ટલ છાંદ. સુરણ, રતાજી, આંબા હળદર અને લીલી હળદરની ગોસમ બાદ છે.

રોડેશીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બિલજીન મંગોના જોરદારો ઉપર પુર્વ ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ હવાથી મોકલવું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD. WHOLESALE FRUIT MERCHANTS P. O. Box 251. DURBAN.

યુરોપીયનો ધજાખરા બહારથી ધનડો-પાકિસ્તાની વસ્તીનો ત્રીજો આવેલા છે. એશીયનોની પચાસ ટકા મામ એશીયનો અથવા તે પોતાના યુગાન્ડામાં જન્મેલા છે બ્યારે યુરોપીયન ધંધામાં કામ કરતા હોય તેવા હતા. પ્રમાણુ દસ ટકાનું છે. બ્યારે ૮૦ ટકા ગોવન અને ૨૦ ટકા યુરોપીયનો નોકરીમાત વર્તે હતા.

વસતી અણુનો ૧૬૫૯માં થઈ હતી અને રીપોર્ટ બહુણે છે કે વસતીમાં ૪૭,૮૬૩ હીંદુ, ૨૧,૨૩૬ યુરલીમો અને ૧૪,૩૩૬ ખ્રીસ્તી હતા. ધનડીયનો માં ૭૫ ટકા હીંદુ અને ૨૦ ટકા યુરલીમો હતા બ્યારે પાકિસ્તાની પ્રબલ ના લોકોમાં ૯૫ ટકા યુરલીમ અને પાંચ ટકા બીન-પાકિસ્તાની હતા.

આ બધા કમ રીતે પોતાને ગુજારે કરે છે તેની પણ જાણવાએમ હકીકત સેન્સસ રીપોર્ટ આપે છે. ને મુજબ

બુકડીપીએ, ધનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સિંગ, રેવન્યુ કલીવરન્સ અને ધનસ્પોરન્સ માટે મળો:

આર. વીકલ

૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોર્નર ડાખોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેલાનીઅમ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

કાઠિયાવાડની રોમાંચક શૈથિલકથા

ભાઈ બંધી

લેખક : શ્રી ગુણવંતરાય આચાર્ય

(અમાના આજલા અંકથી ચાલુ)

મુળ માણેકની રીત જેવી કેલરકરનો સિપાહી ના હોમ જેવા ઠોષ જેને શોધતો આવે તો, શોધનારા નેટલી સંખ્યામાં હોમ જેટલા સાથી લઈને જેને મળે.

પાતાળી એકલો હતો એટલે મૂળ માણેક એકલો આવ્યો.

હાથીને માણસનો અવતાર આવે તો પાતાળી યામ. મૂળ માણેક એકવડા બાંધાનો. અને પાતાળી હતો.

‘કાં બેલી અને બોલાવ્યો?’

‘તને? તું કોણ?’

મૂળ માણેક!

પહેલાં તો પાતાળી વિરમયથી નેહ રહ્યો. પછી ખરખરડાઈ ઠર્યો. આ મુળ માણેક? અરે નેની મરદામીન ખારોટ આજ ડાખરે ડાખરે રંમ દે. નેનું નામ સાંભળીને ગોરાકાળા સિપાહી હથિયાર ફેંકી ઉભી ખભરે ભામવા માંડે...એ...એ...સનેકડા જેવો...કુંકે મારતાં ઉડી જાય એવો?

‘રંમ લા, હસવું આણું?’

‘અને તો આ હસવું આણું. આકા તને બારે મોટી હાથ યવાની એમાં મીનમખ નહિ.’

‘કાં?’

‘લા,’ આ ડાખરે ડાખરે ચારણ ને ખારોટ રોજ મળાં આરડે કે કાઠિયાવાડને ટીંબે બસ મરદ એક મુળ માણેક. ને માફ અરમાન છે કે કાઠિયાવાડમાં મારા જેવો મરદ ખીન્ને ઠોષ નથી. હવે એક પચકમાં બે મરદોને માટે જ્યા નથી. માટે આપણે મરદામીનાં પારખાં કરવાં છે. બસ, આવી જ કુસ્તીમાં મારી સામે. જે તું છતે તો તારી મરદામી મારે કબૂલ. ને હું છતું તો મારી મરદામી તારે કબૂલ.’ અને પાતાળીએ તો પોતાનાં કપડાં ઉતારવા માંડ્યાં.

પાંચ પાંચ રાજ્યોના ઇશ હખર સિપાહીઓ રાત ને દિવસ નેની પાછળ સાત સાત વરસથી જમતા જેવા મુળ માણેકને મરદામીનાં આવાં પારખાં પોષાય એમ ન હતાં.

એણે હસીને કહ્યું: ‘બાપુ, બા’ અને તો ખારોટો ને ચારણે નકામે ચડાવે છે. હું તો ખાલી ગીરતોના સિપાહીઓની વચમાં જ મરદ. આકા આખી કાઠિયાવાડમાં તો મરદ તમે જ છો. તમે તો મારા મોટાભાઈ સમા છો.’

‘મોટાભાઈ? તને મોટો ભાઈ કહ્યો? મારી મરદામી કબૂલ રાખી?’

તો બ. આબંધી તું પશુ મરદ, મારો ખરાખરિયો મરદ. ને મારો નાનો ભાઈ.’ પાતાળી પાછા ફરી ગયા. પંદર દિવસે ખારોટ આવ્યા.

‘કાં ખારોટ. આજ હવે ખરા મરદ ને રંમ રોને હો. કસૂબા બસ નીકળવા નાં છે.’

‘બાપુ, મારે મોઢેથી દુનને રંમ નહિ નીકળે હો, રંમ તો આ છબ આજ-કાલ મુળ માણેકને જ આપે છે!’

‘તો આંખો એને રંમ. કરો એનાં વખાણુ, સંભળાવો એની મરદામીની વારતા. જે તો મારો નાનો ભાઈ છે. એની વાતો સાંભળીને મારી તો છાતી મજબૂલ કુલચેને કેડિયાની કસો શટરો.’

સામળ ખારોટ મુળ માણેકની વારતા કહીને પાતાળીએ એને ભગરી બેસ પસાવમાં આપી.

ત્યારથી ચારેકાર પચકમાં વાત વહેતી યહ કે પાતાળીના ડાખરામાં મુળ માણેકનાં વખાણુ કરે એ ચારણને બારે પસાવ મળે છે.

વાત પહેલ્યતી મહ સરકારમાં. ને મુળ માણેકના સામરિત ને વાધેરોની સાથે સરકાર સામે બળવામાં બળનાર બળવાખોર તરીકે સરકારે પાતાળીનો મરાહ જખત કર્યો અને પકડયો.

એને મનાવવા એની પાસેથી મુળ માણેકની ખાતરી મેળવવાને નેહમાં એના ઉપર જીલ્લો યમા, મારકુડ યહ, પશુ પાતાળી એકના બે ના યમા, ‘મુળ મારો ભાઈ. ખીલું કાંઈ તમે મારી પાસેથી નહિ બોલાવી સકો. એ મારો ભાઈ એટલે ભાઈ.’

બહુ આઠિઅવળી તપાસ, તબનીજ ને બહુ જીલમ ને મારકુડને અતે સરકારને ખાતરી યહ કે પાતાળીને વાધેર બહારવટાં સાથે સંબંધ નથી. મુળ માણેકની ખાતરી આપી શકે એમ નથી.

એટલે એને અરધો મરિડો સમજીને છોડી મૂક્યો. એનો મરાસ પાછો સોંપ્યો.

વરસ એક એ વાતને યહું ને પાતાળી ની કુંવરીનાં લમ. રજપૂતોમાં મોતીવાળ હાથેવાળે જન્મ પરજીવા આવી હતી. ને દરખારના ઉમંમ ને ઉમળકાને પાર ના હતો. મામલોહ ને નરનારીઓ પશુ બારે હોંસ ને ધામધૂમ ખમાલમાં હતો.

ત્યાં સામળ ખારોટ આવ્યા હતા. એના ગોઠા ઉપર જાણે ચાલી ટળી હતી.

‘નાહ ખારોટ વાહ, ખરે અવસરે આવ્યા. હવે વિવાહ કરીને જ જાણે.’ સામળ ખારોટ મોઢેથી કાંઈ ના બોલ્યો. માથું ધુણાવીને ના પાડી.

‘કાં? કેમ?’

ખારોટે કહ્યું. ‘બાપુ! તમે તો કહેતા હતા ને મુળ માણેક મારો ભાઈ.’

‘મારો ભાઈ. સાત વાર મારો ભાઈ.

સરકારના કેરડા વાંસા ઉપર પડતા હતા ને વાંસામાં સોયો બોંકાતી હતી ને ધમધમતા સળિયા ચંપાતા હતા ચારે ય એ વાતની મે’ ના નથી પાડી તો હવે આજ પાડીય? મુળ મારો ભાઈ. આ વિવાહમાં મે’ એને ખાસ...

‘બસ બાપુ.’ માણેકે તો નવો માંડવો રોપ્યો છે. આ વિવાહમાં એ નહિ આવે?’

‘નહિ આવે? મારો ભાઈ મારી કુંવરીના વિવાહમાં નહિ આવે?’

‘બાપુ, તમ તમારે કુંવરીખાનો માંડવો પળાવો. મુળ માણેકનું માથું’ તો પોરખંદરના મદની રાંમ ઉપર બટકે છે?’

‘હે...હે...’

‘બા. બાપુ, ટોપરાના પાદરમાં દરો યથો ને મુળ માણેક ને. એના સો સાથીઓ મરાયા. મુળખાનું માથું પોરખંદરના મદની રાંમે લટકાવ્યું છે સરકારે ભાડે ચડાવીને.’

પાતાળીએ ધીમે અવાજે પૂછ્યું. ‘મારા ભાઈનું’ માથું. કાપીને ભાલા ઉપર રાંમે લટકાવ્યું? ખારોટ તમને ખખર છે માણેકે એનું’ માથું કાપ્યું?’

‘મરાણુ તો ધીંઆણામાં. પશુ રાંમ ઉપર લટકાવવા માટે એનું’ માથું કાપ્યું, પોરખંદરની ગીરતાના આરખ

જખાદાર રોરાખ નાલે હંમજી.’ ‘ખારોટ ઠોષને કહે. મારી મે’ હાવે.’

પાતાળી અંદર જોરડામાં અમા પોતાની પત્નીને કહ્યું: ‘મગીના મે’ હેમખેમ પતાવજો. જાનને મ રાખજો, હું જાઉં છું.’

‘પશુ ક્યાં?’

‘મોટે મામતરે, હકરાણાં, છબ્યા મુઆના જીહાર હવે તમને.’

અને પાતાળી યોડી ઉપર સવ: મળને સીધા પોરખંદર જખ પહેંચ્યા ‘અરે ભાઈ, ઠોષ ખતાવકો જરા! જખાદાર રોરાખ ક્યાં રહે છે?’

‘ગીરતાના મકાનમાં. લાં જખાદાર ની ડેલી છે. લાં પૂછજો!’

ગીરતાના મકાનમાં જખાદારની ડેલી એ પાતાળી જખને ઉભો.

જખાદાર રોરાખ જખવા બેસતો હતો. બાણા ઉપરથી માથાના વાળ પકડીને ઉપાડ્યો.

ખભરમાં વચકી લાવ્યો. ભરખભર માં સિપાહીઓ અને આરખોની ટોડાટોડ ને બંકુદોના ચસકાની વચમાં રોરાખ જખાદારનું માથું કાપ્યું.

રાંમ ઉપર યથો. મુળ માણેકનું માથું રાંમ ઉપરથી ઉતારીને પછેડીમાં મૂકી. પછેડી અળામાં બાંધી. રોરાખનું માથું બાલા ઉપર ખેરણું. અને નીચે ઉતર્યો.

નીચે બારે ધીંઆણું યહું. પાતાળી તલવાર લઈને પડે પડ્યો. પાંચ સાત ભોથો પાડી નાખી.

અને ચાલીસ ગોળીઓના જખમથી યાળણી જેવું એનું શરીર પોરખંદરના મદના દરવાજાની વચમાં પડ્યું. —સંપૂર્ણ

માસ્ટર પ્રધર્સ (પ્રે.) લીમીટેડ

નવ નવનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાહ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે શ્રેષ્ઠ નવનાં લુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીનન્સ અને જખ્યાઓ માટે—બ્રુટીઝ, બીબ્સ, બ્લેન્ડેટ્સ, શોલ્સ; નેપક્રોન્સ વિગેરે.

ફરેકે બતવા સાલ માટે તપાસ કરવા બહામણુ.

33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબગાં.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઇનીંગરૂમ સુટ, વેડરોઇમ, ડરેસીંગ એસ્ટ, સાઈઝ બોર્ડ એપ્રીસ ટેરક, છુક કેસ, ટેબલ, તબ કીફાયતે ભાવે ખરીદી શકરો. બતે પકારી લાલ લેવા સુટસો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ફરેસર—

ને હમારી ફેખરેખ નીચે તર્થવાર યાચ છે. તેના રટાહ હંમેશાં તર્થવાર રહે છે. મામ રોહ્યા બાવોના પ્રાઈસ શીરહ અંબાવો અને વેપાર આજલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG. PHONE 33-4691. BOX 2526.